

2020

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowice na rok 2021

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
Podstawa prawna.....	6
Diagnoza problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocowych na terenie gminy	9
Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	10
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	13
Rynek alkoholowy.....	15
Skala problemów społecznych.....	15
Nadużywanie alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.....	15
Przemoc w rodzinie.....	17
Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	19
Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży.....	19
Inne działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.....	20
Szkolenia dla pracowników KRPA, GOPS, Świetlic itp.	21
Lokalne zagrożenia społeczne związane ze spożywaniem alkoholu, używaniem narkotyków i zjawiskiem przemocy domowej w grupie dorosłych mieszkańców.....	22
Grupa badana.....	22
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców.....	23
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne.....	24
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze.....	30
Przemoc w rodzinie.....	34
Przekonania dotyczące wychowania dzieci.....	34
Zjawisko przemocy w rodzinie.....	36

Badania sprzedawców napojów alkoholowych.....	40
Grupa badana.....	40
Cel badania.....	40
Wyniki badań.....	41
Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży związane ze spożywaniem alkoholu, przyjmowaniem narkotyków oraz przemocą szkolną i domową.....	51
Metodologia.....	51
Cel badania.....	51
Charakterystyka grupy badanej.....	52
Wyniki.....	55
Substancje psychoaktywne: Alkohol.....	55
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze.....	60
Postawy wobec substancji psychoaktywnych.....	65
Przemoc w szkole.....	67
Cele, działania i wskaźniki realizacji programu.....	71
Cele główne programu.....	71
Cele szczegółowe, działania i wskaźniki realizacji programu.....	71
Realizatorzy, przewidywane efekty i źródła finansowania programu.....	77
Podmioty realizujące program.....	77
Zasady wynagradzania członków gkrpa.....	78
Źródła finansowania programu.....	78
Preliminarz wydatków na 2021 rok.....	79
Przewidywane rezultaty realizacji programu.....	80
Wskaźniki monitoringu i ewaluacji wdrażania programu, mierniki efektywności programu oraz zasady sporządzenia sprawozdania końcowego.....	81
Spis tabel i wykresów.....	83

Wstęp

Niniejszy **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowice na rok 2021 – zwany dalej Programem** - stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Siemkowice na 2020 rok oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowice na 2020 rok.

Program jest podstawowym dokumentem, w którym określono zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Siemkowice. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu znacząco oddziałuje na zdrowie zarówno fizyczne, jak i psychiczne, zarówno jednostek, jak i rodzin, rzutując nie tylko na sytuację życiową osób pijących szkodliwie czy uzależnionych, ale również wpływając na całą populację. Nadużywanie alkoholu sprzyja bowiem występowaniu wielu pejoratywnych społecznie zjawisk, jak przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki komunikacyjne czy obniżeniu nastroju, depresja oraz samobójstwa.

Należy koniecznie zauważyć, że problematyka uzależnień nie obejmuje jedynie spożywania alkoholu i narkotyków, ale również przejawianie innych nieracjonalnych zachowań (np. hazard, zbieractwo, korzystanie z pornografii). Bardzo często stanowi to przejaw eskapizmu od problemów dnia codziennego. Uzależnienia mogą być pojedyncze lub złożone, mogą się krzyżować i ulegać przemianom. W osobie uzależnionej następują zmiany charakterologiczne, które objawiają się brakiem obowiązkowości, osłabieniem woli i zainteresowań, a w dalszej kolejności wpływają na rozkład życia rodzinnego, zawodowego i towarzyskiego. Dlatego tak istotne jest włączanie osób do udziału w programach profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych.

Pod pojęciem uzależnienia behawioralnego (czynnościowego) rozumie się zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej mimo negatywnych

konsekwencji dla jednostki oraz jej otoczenia. Przykładami uzależnień behawioralnych są patologiczny hazard, uzależnienie od komputera, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od seksu/ pornografii, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się, anoreksja.

Narkomania oznacza nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie – narkotyków, do jakich zaliczane są naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego – oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy, powodując między innymi zmiany świadomości, percepcji, nastroju. Rozróżniamy narkotyki pochodzenia naturalnego, (opium, liście koki, konopie indyjskie czy grzyby halucynogenne) oraz otrzymywane w drodze laboratoryjnych procesów chemicznych (amfetamina, ecstazy, LSD). Środki psychoaktywne mogą powodować uzależnienie fizyczne i psychiczne oraz zaburzać czynności najważniejszych narządów i organów człowieka. Uzależnienie fizyczne polega na przystosowaniu (i przyzwyczajeniu) organizmu do obecności określonego środka psychoaktywnego, a uzależnienie psychiczne oznacza poczucie potrzeby, przymus przyjmowania określonej substancji, aby zniwelować uczucie lęku, zagrożenia i stresu.

Zjawisko narkomanii implikuje poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, zwłaszcza w zakresie występowania chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne).

Należy również zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo, które jest związane z tzw. „dopalaczami”, szczególnie popularnymi w środowisku młodzieży. „Dopalacze” są środkami psychoaktywnymi i mogą wywoływać pobudzenie, halucynacje, stany euforii, obniżenia nastroju czy odurzenia. Dopalacze najczęściej składają się z kilku substancji co powoduje jednoczesne zaburzenia wielu funkcji ośrodkowego układu nerwowego, tym się różnią od klasycznych narkotyków i na tym głównie polega ich niebezpieczeństwo.

Niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowice na 2021 rok został opracowany z myślą o realizacji w rocznej perspektywie czasowej. Oznacza to konieczność opierania planowanych w Programie działań na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie Gminy Siemkowice, a także zawiera nakaz uwzględnienia stanu istniejącej infrastruktury organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych celów i działań.

PODSTAWA PRAWNA

Zgodnie z art. 1. ust. 1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹ m.in. **organy jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane podejmować działania zmierzające do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania**, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 4 (1) ust. 1. ww. Ustawy **prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin**. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13(1) i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

¹ t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zm.

6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 4 (1) ust. 2. podanej Ustawy **realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy**, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

Do zadań własnych gminy należy również przeciwdziałanie narkomanii. Zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii² realizacji tego zadania służą następujące czynności:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;

2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

² tj. Dz.U. 2020 poz. 2050

Zgodnie z dalszymi ustępami art. 10 podanej ustawy wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań w ramach przeciwdziałania narkomanii opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.

W ramach Gminnego Programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w art. 10 ust. 2a. Gminny Program uchwała rada gminy, a jest następnie realizowany przez jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

Podsumowując, niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowice na rok 2021 został opracowany na podstawie art. 4 (1) ust. 1-2 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1-3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym³

³ t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.

DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOTYKOWYCH I PRZEMOCOWYCH NA TERENIE GMINY

Niniejszy rozdział oparto na ustaleniach wynikających z „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych” na terenie Gminy Siemkowice, opracowanej przez Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych w Warszawie, w drugiej połowie 2020 roku. Cała Diagnoza obejmuje analizę podstawowych problemów społecznych związanych nie tylko z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, ale również z bezrobociem, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Siemkowice wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy (100 osób);
- 2) dzieci i młodzież szkolna (175 uczniów klas od 4 do 8 SP);
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu (20 osób).

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o informacje uzyskane z Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Na przestrzeni jednego roku, pomiędzy 2019 a 2020, zaobserwowano znaczący spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Siemkowice. **Niemniej, liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu uzależnień utrzymuje się na porównywalnym poziomie.**

Tabela 1. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

<i>Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>				
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin ogółem	152	180	167	127
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	11	16	12	11

Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Siemkowice w latach 2017 – 2019 udzielał pomocy rzeczowej oraz pieniężnej, a także zajmował się świadczeniem porady dla osób potrzebujących.

Wykres 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS

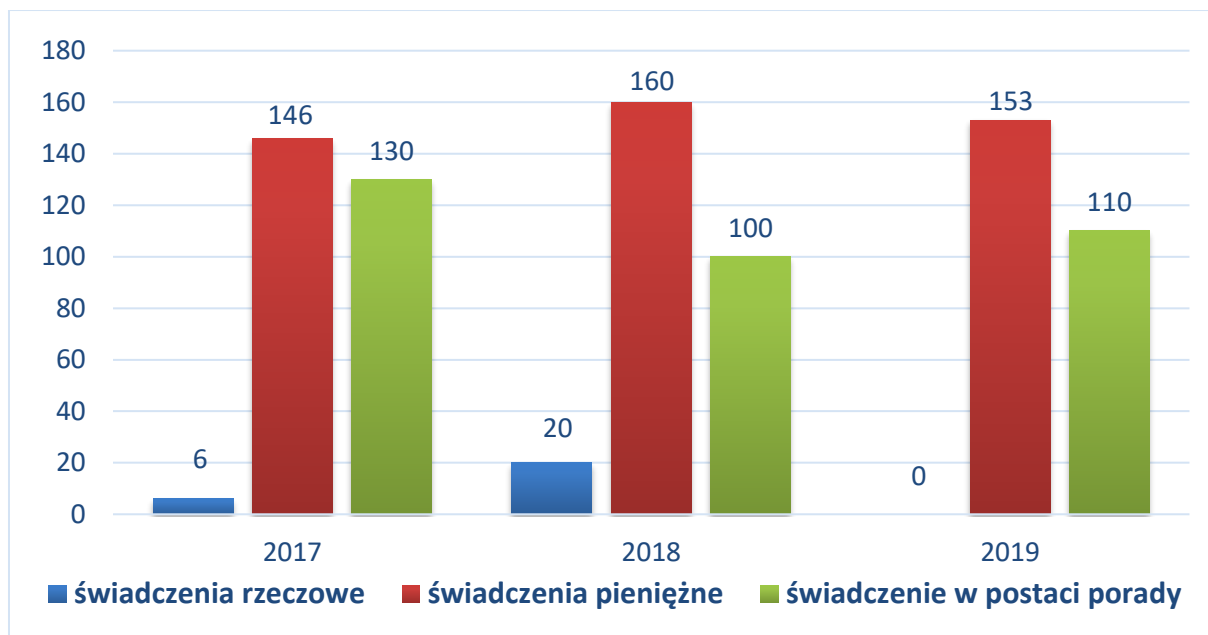

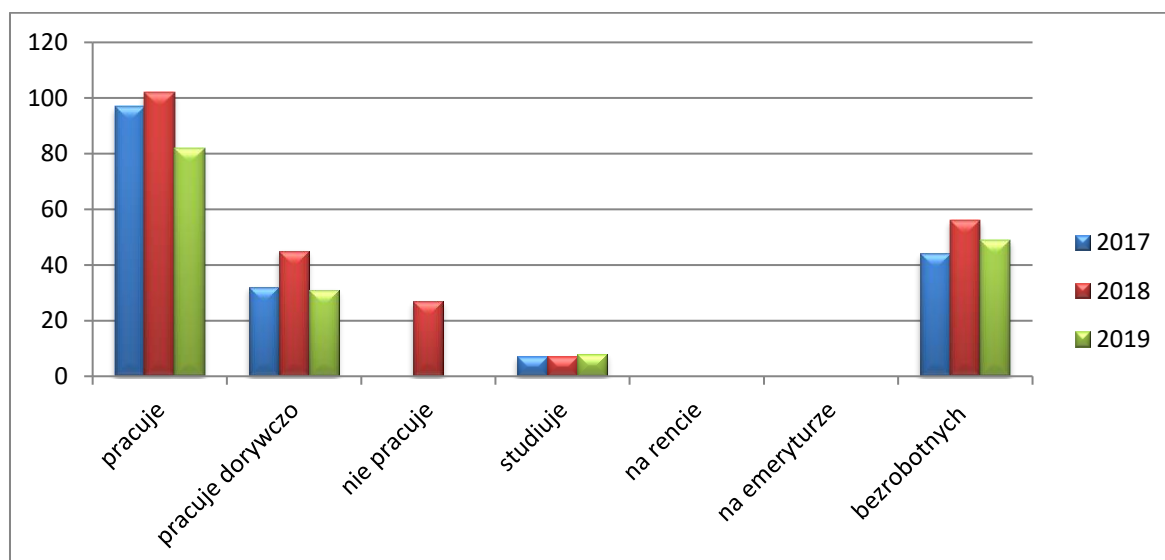
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej

POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ (liczba osób)			
<i>Świadczenia nie sumują się – jedna osoba może korzystać z kilku świadczeń w tym samym czasie.</i>			
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Niepełnosprawność	49	56	55
Bezrobocie	29	36	30
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	1	18	16
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	11	4	3
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	85	115	108
Alkoholizm	10	15	12

Na przestrzeni ostatnich trzech lat najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Siemkowice są kolejno – dotknięcie długotrwałą chorobą, niepełnosprawność i bezrobocie. Każdy z powyższych czynników wykazuje tendencje zwykłą, jeśli chodzi o częstotliwość zgłaszania się po wsparcie w tym zakresie.

Spośród mieszkańców gminy Siemkowice w latach 2017-2019 najchętniej z pomocy społecznej korzysta grupa osób pracujących i pracujących dorywczo, w następnej kolejności są to osoby bezrobotnych (łącznie z prawem, jak i tych bez prawa do zasiłku). Wśród odbiorców świadczeń OPS-u nie ma osób będących na rencie, emeryturze oraz bezrobotnych bez prawa do zasiłku.

Wykres 2. Struktura odbiorców pomocy społecznej wg aktywności zawodowej

DZIAŁALNOŚĆ
GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017 – 2019 odbywała posiedzenia oraz wydawała zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Siemkowice. Na przestrzeni ostatnich lat nie przeprowadzano kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela 3. Podstawowa działalność KRPA w l. 2017-2019

	2017	2018	2019
Ogólne posiedzenia Komisji	6	6	7
Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywuującej	0	0	0
Przeprowadzono rozmowy	12	8	10
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem) w tym:	5	3	0
○ dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
○ dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	5	3	0
○ postanowienia negatywne	0	0	0

* *Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych dla poszczególnych rodzajów alkoholu /tj. do 4,5% oraz piwa, pow 4,5%, pow 18%). IV. Liczba różnych sprzedawców, którym wydano ww. Postanowienia: 3.*

Tabela 4. Działania podejmowane przez KRPA

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Wnioski o leczenie odwykowe	28	15	20
Obecnie rozpoczętych spraw	0	0	1
Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	0	0	4
Wnioski do Sądów w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	0	0	2

W 2019 r. Komisja odbyła 7 posiedzeń, na które zostało wezwanych 20 osób, wobec których istniały przesłanki o uzależnieniu od alkoholu. Skutecznie udało się wezwać 10 osób, z którymi przeprowadzono rozmowy motywujące i które podjęły współpracę z terapeutą, podczas cotygodniowych spotkań w Urzędzie Gminy w Siemkowicach. Ponadto terapeuta ds. uzależnień stale współpracuje z osobami uzależnionymi z terenu Gminy poprzez wizyty w miejscach zamieszkania.

W 2019 r. Komisja skierowała 4 wnioski do Poradni Leczenia Uzależnień ProVitaMed w Wieluniu z prośbą o przebadanie przez lekarza biegłego psychiatrę i lekarza biegłego psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz 2 wnioski do Sądu Rejonowego w Wieluniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu.

Z funduszy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Siemkowice dofinansowano następujące działania:

- teatryki o tematyce prozdrowotnej i profilaktycznej dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej w Lipniku, Publicznej Szkoły Podstawowej w Radoszewicach, Publicznej Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Siemkowicach;
- wyjazd na „Zieloną Szkołę” Szczecin – Świnoujście – Międzyzdroje – Kamień Pomorski 5 uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej w Radoszewicach;

- koncert grupy profilaktyczno-ewangelizacyjnej pn. „RYMcerze” dla młodzieży szkolnej z terenu Gminy Siemkowice;
- zakup ulotek i gadżetów profilaktycznych na kwotę 1344,00 zł.
- wynagrodzenie terapeuty ds. uzależnień

RYNEK ALKOHOLOWY

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem - 15) w tym:

- a. do spożycia **poza miejscem sprzedaży** (wg zawartości alkoholu):
- do 4,5% ...**13**.....
 - od 4,5% do 18%**15**...
 - powyżej 18%**10**...
- b. do spożycia **w miejscu sprzedaży** (wg zawartości alkoholu):
- do 4,5%**4**...
 - od 4,5% do 18%**0**...
 - powyżej 18%**1**...

SKALA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

NADUŻYWANIE ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Na przestrzeni lat 2016-2018 skala odnotowanych przypadków prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu na terenie gminy Siemkowice pozostaje na bardzo niskim i zbliżonym poziomie.

Tabela 5. Przeszypstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu w l. 2016-2018

	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	8	9	8
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po użyciu alkoholu	4	1	3
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu	0	0	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	4	6	3

W latach 2017-2019 Straż Miejska w gminie Siemkowice nie odnotowała żadnego przypadku interwencji związanej z nadużywaniem alkoholu.

Tabela 6. Ilość interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu (Straż Miejska)

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ilość interwencji ogółem	0	0	0

PRZEMOC W RODZINIE

Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba interwencji	80	75	39
Dotyczące przemocy w rodzinie	65	63	30
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	10	21	12
○ Kobiety	6	12	7
○ Mężczyźni	4	1	3
○ Małoletni do 13 r.ż.	0	8	0
○ Nieletni w przedziale 13-18 lat	0	0	2
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	4	13	6
○ Kobiety	0	1	0
○ Mężczyźni	4	12	6
○ Nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	2	6	4
○ Kobiety	0	0	0
○ Mężczyźni	2	6	4
○ Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	3	8	0

Tabela 8. Artykuł Kodeksu karnego. Kwalifikacja prawna przypadków

<i>Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych</i>			
2017 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	2	1	2
Groźby karalne	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	1	1	1
Inne	15	9	15
2018 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	2	1	2
Groźby karalne	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	7	6	7
Inne	19	9	19
2019 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	3	1	3
Groźby karalne	0	0	0
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	4	4	4
Inne	18	11	18

Tabela 9. Liczba procedur rozpoczętych w związku z procedurą „Niebieskich Kart”

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ogółem sporządzono wniosków	4	13	6
W tym skierowano:			
Ośrodka Pomocy Społecznej	4	13	6
Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Placówek szkolno-wychowawczych	0	0	0
Sądów i prokuratury	2	5	0
Innych instytucji i organizacji	0	0	0

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

WAŻNIEJSZE ODDZIAŁYWANIA PROFILAKTYCZNE DLA MŁODZIEŻY

- rok 2017**

warsztaty edukacyjne, prelekcje, spektakle profilaktyczne

Ilość osób uczestniczących:

- I.** Uczniów – 170
- II.** Nauczycieli - 4
- III.** Rodziców – 0

- rok 2018**

warsztaty edukacyjne, prelekcje, spektakle profilaktyczne

Ilość osób uczestniczących:

- I.** Uczniów – 473
- II.** Nauczycieli - 5
- III.** Rodziców - 30

- **rok 2019**

warsztaty edukacyjne, prelekcje, spektakle profilaktyczne

Ilość osób uczestniczących:

- I. Uczniów – 460
- II. Nauczycieli - 8
- III. Rodziców – 0

INNE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

- **rok 2017**

- ✓ Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób – 8)
- ✓ Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób - 150)
- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 130)
- ✓ Inne (ilość osób - 7)

- **rok 2018**

- ✓ Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób - 297)
- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 288)
- ✓ Inne (ilość osób - 238)

- **rok 2019**

- ✓ Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 6)
- ✓ Programy i przedsięwzięcia profilaktyczne opracowywane i realizowane przez młodzież, skierowane do grup rówieśniczych np. kluby dyskusyjne, dyskoteki bezalkoholowe, audycje radiowe itp. (ilość osób - 227)
- ✓ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób - 50)
- ✓ Inne (ilość osób - 477)

SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW KRPA, GOPS, ŚWIETLIC ITP.

Tabela 10. Szkolenia dla pracowników KRPA, MOPS, Świetlic itp.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba szkoleń	1	0	1

W dniu 13 maja 2019 r. , dla członków Komisji zostało przeprowadzone szkolenie i warsztaty na temat „Nowe zasady działania KRPA od stycznia 2019 r. wynikające z obowiązku realizacji celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi a obowiązki KRPA oraz jednostek samorządu terytorialnego”. W szkoleniu oprócz członków Komisji uczestniczyli pedagodzy szkolni, pracownicy socjalni oraz pracownik Urzędu Gminy zajmujący się wydawaniem zezwoleń na sprzedaż alkoholu. W tym samym dniu zostało przeprowadzone szkolenie dla przedsiębiorców sprzedających i podających napoje alkoholowe na terenie Gminy Siemkowice oraz pracowników tych punktów pn. „Prawa i obowiązki przedsiębiorców posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasady funkcjonowania placówek ze sprzedażą napojów alkoholowych w świetle aktualnych przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W szkoleniu uczestniczyło 13 przedsiębiorców z terenu Gminy Siemkowice. Łączny koszt przeprowadzonych szkoleń wyniósł 1 800,00 zł.

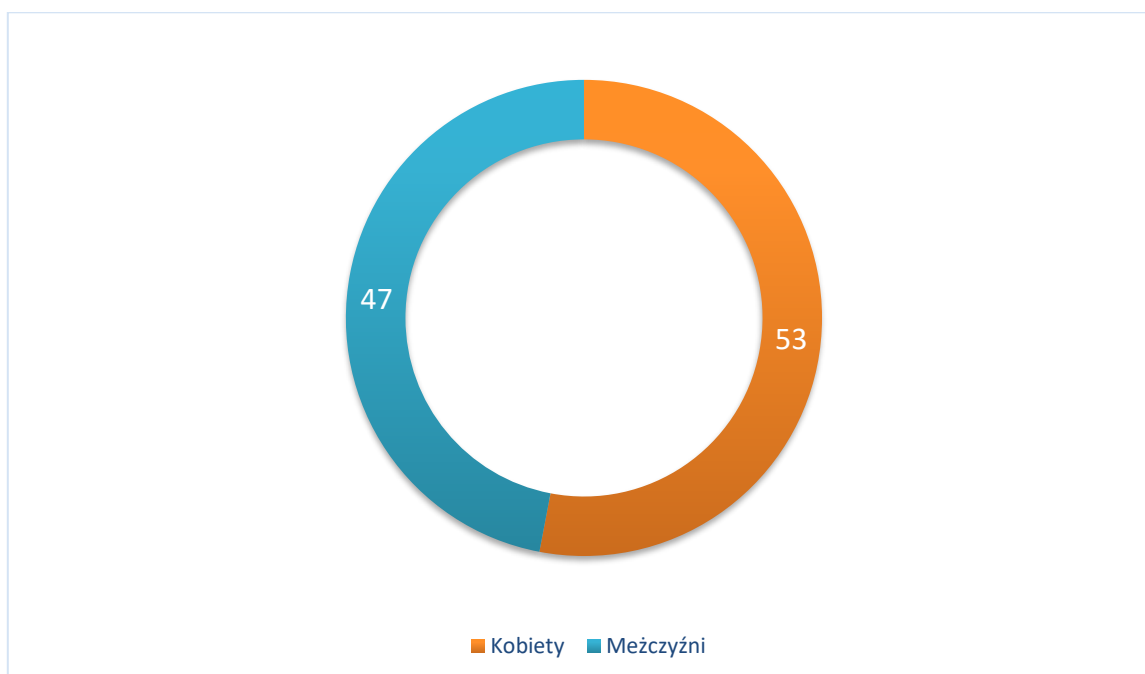
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE ZWIĄZANE ZE SPOŻYWIANIEM ALKOHOLU, UŻYWIANIEM NARKOTYKÓW I ZJAWISKIE PRZEMOCY DOMOWEJ W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

GRUPA BADANA

Badania miały charakter ulicznej ankiety w formie papier-ołówek i obejmowały mieszkańców gminy Siemkowice, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowali o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 100 osób, w tym 47 mężczyzn oraz 53 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 44 lata.

Wykres 3. Ilość respondentów

W pierwszej części badania poprosiliśmy o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny lub istotny. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców gminy Siemkowice.

Tabela 11. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	15%	78%	7%	0%
Zanieczyszczenie wody	12%	56%	32%	0%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	16%	63%	19%	2%
Bezrobocie	19%	39%	32%	10%
Bieda, ubóstwo	11%	44%	35%	10%
Bezdomność	6%	27%	46%	21%
Wzrost przestępczości	6%	24%	43%	27%
Kryzys rodziny	3%	31%	38%	28%
Kryzys norm moralnych	4%	31%	36%	29%

Do najpoważniejszych problemów społecznych w opinii mieszkańców należy **zanieczyszczenie powietrza (smog) – łącznie 93%⁴. Na drugim miejscu znajduje się zanieczyszczenie krajobrazu – 79% oraz wody – łącznie 69%**. Dodatkowo część mieszkańców uskarża się na problemy związane z bezrobociem, a także biedą i ubóstwem.

SPOŻYWANIE ALKOHOŁU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania. Jednak nie potwierdza tego rozkład deklaracji, jaki uzyskaliśmy w trakcie badania. Ponad połowa Polaków (53%) twierdzi, że pije alkohol, ale tylko od czasu do czasu i mając ku temu dobrą okazję. Można to nazwać umiarkowanym stylem picia. Niewielkie grupy badanych deklarują częste (4%) i dosyć częste (7%) wykorzystywanie różnych okazji do napicia się alkoholem. Co szósty respondent (16%) przyznaje, że unika okazji do tego, żeby pić alkohol, a prawie, co piąty (19%) deklaruje abstynencję. Warto zauważyć, że pewien normatywny styl picia nie zmienił się od dziesięciu lat, gdyż w badaniu z 1997 roku respondenci odpowiadali bardzo podobnie.

Kolejne badania CBOSu, z 2010 roku, wydają się potwierdzać wskazane wcześniej tendencje Polaków w picciu alkoholu. Mianowicie: *Od alkoholu nie stroni ponad trzy czwarte dorosłych Polaków (76%), przy czym dwie trzecie (65%) twierdzi, że pije czasami, a co dziewiąty (11%) – że często. Ponad jedna piąta badanych (22%) deklaruje abstynencję.*

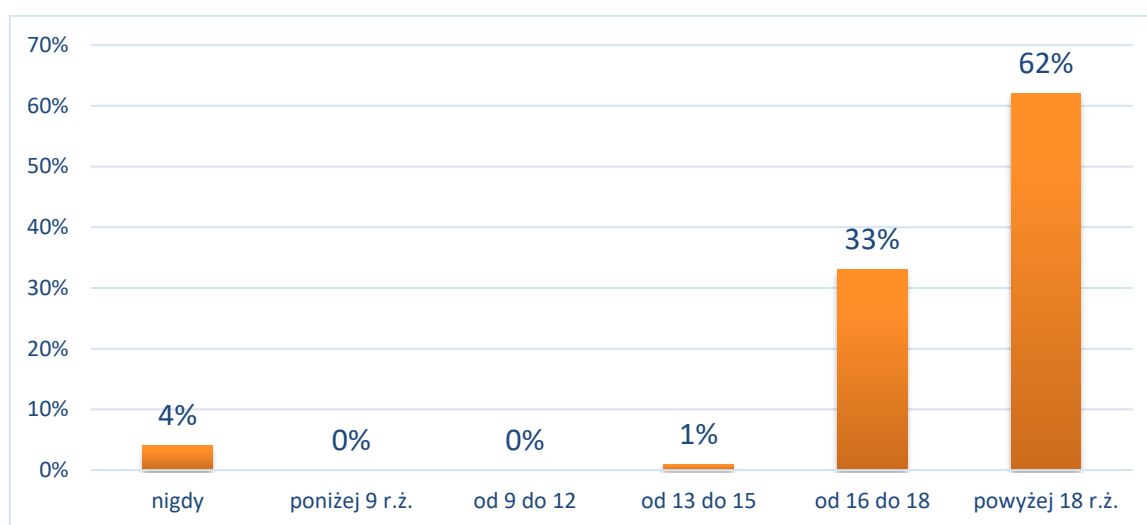
⁴ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

W ciągu ostatnich trzynastu lat zwiększyła się (o 6 punktów procentowych) grupa abstynentów, zmalał zaś (o 4 punkty) odsetek tych, którzy rzadko piją alkohol⁵.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. Najwięcej badanych, bo aż **62% osób swój wiek inicjacji alkoholowej wskazało na pełnoletność**. Kolejna wartość odnosi się do wieku między 16 a 18 r.ż. – 33%.

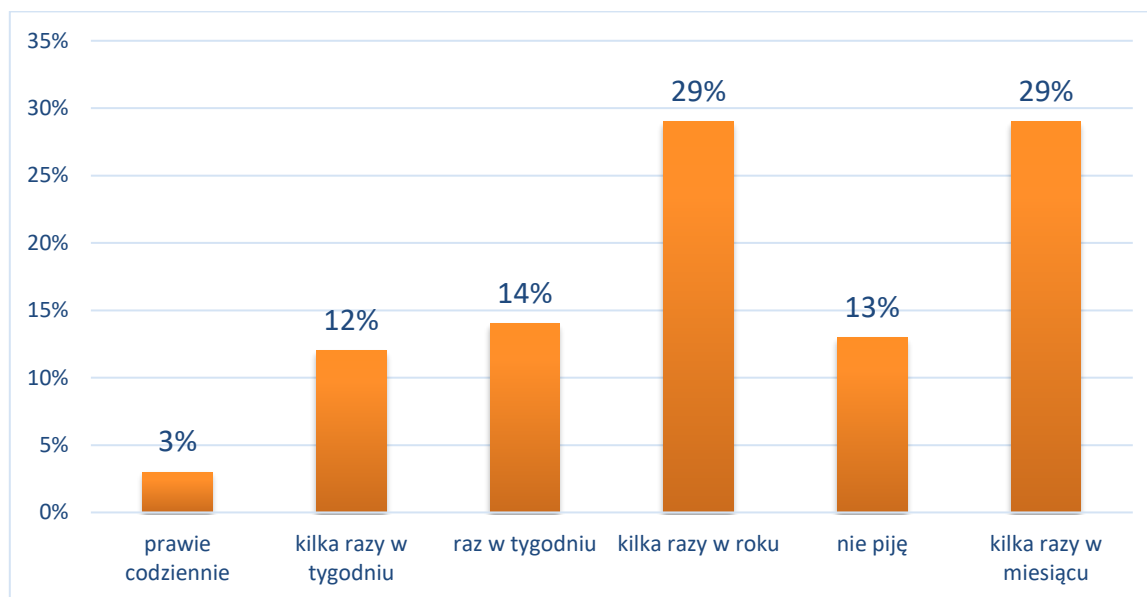
Wykres 4. Wiek inicjacji alkoholowej

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. **Zdecydowana większość badanych mieszkańców spożywa alkohol okazjonalnie**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy roku (29%) i kilka razy w miesiącu (kolejne 29%)**, natomiast **13% badanych twierdzi, że zachowuje abstynencję**. Niepokoić może fakt, że łącznie 15% badanych spożywa alkohol codziennie lub kilka razy w tygodniu.

⁵ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec alkoholu*, Warszawa, sierpień 2010. Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_116_10.PDF (dostęp: 19.06.2017).

Wykres 5. Częstotliwość spożywania alkoholu

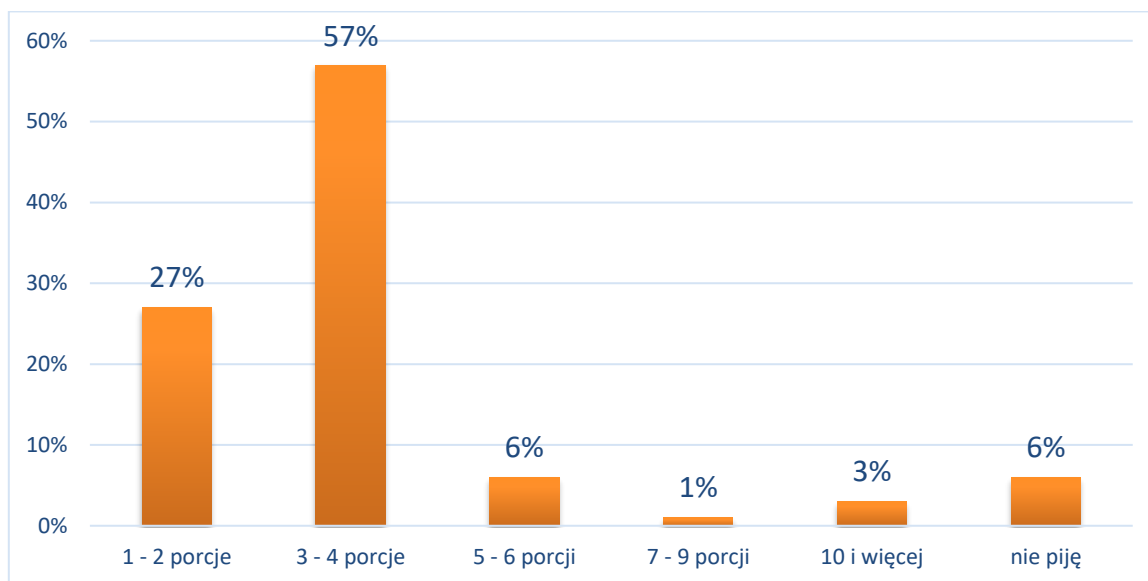

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego **ilości**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali w zdecydowanej większości, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje (57%), następną w kolejności jest grupa konsumująca 1-2 porcji alkoholu (29%).

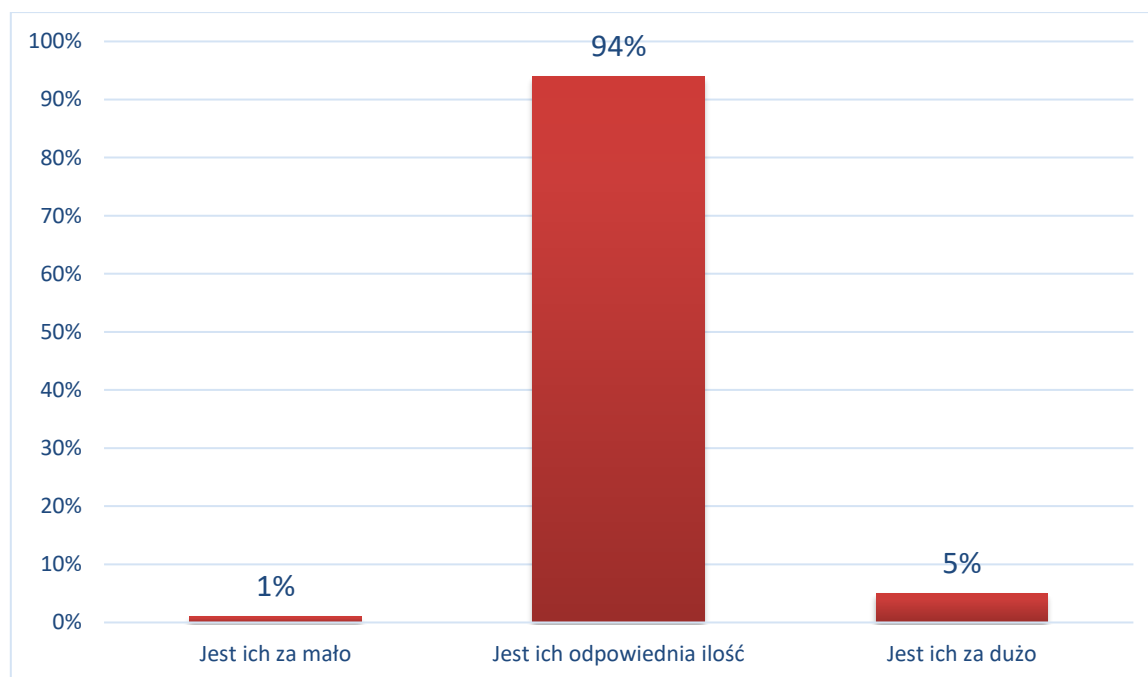
W związku z powyższym, należy uznać, że mieszkańcy gminy Siemkowice wykazują postawy wobec picia alkoholu o umiarkowanym poziomie ryzyka. Badani respondenci deklarują, że piją w większości okazjonalnie, jednak jednorazowo spożywają duże porcje alkoholu.

Wykres 6. Standardowe porcje z alkoholem wypijane w trakcie typowego dnia picia

Zdecydowana większość mieszkańców (94%) gminy Siemkowice uważa, że **w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów**, w których można kupić alkohol. Jedynie 5% respondentów deklaruje, że na terenie gminy jest ich za dużo, a 1% jest zdania, że jest ich za mało.

Wykres 7. Ocena ilości sklepów i lokali z alkoholem w okolicy

Zachowania związane z pićm alkoholu sã w duzej mierze zalezne od postaw, czyli chociazbym wiedzy na temat szkodliwego dzialania alkoholu, emocji i motywacji, ktore towarzysza jego spozywaniu. Zdania w ponizszych twierdzeniach wzrod badanych mieszkancow gminy sa podzielone.

Pierwsze z pytan dotyczylo mitu, jakoby alkohol zawarty w „slabszych” napojach (piwie, winie) byl mniej szkodliwy niz ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wodce). Wyniki swiadcza o tym, ze to bledne przekonanie jest obecne wzrod doroslej spolecznosci gminy Siemkowice, poniewaz **lacznie 23% mieszkancow udzielo odpowiedzi twierdzonej**⁶.

Kolejne pytanie badajace postawy wzgledem alkoholu dotyczylo dostepnosci i kontroli sprzedazy alkoholu. **Lacznie 59% mieszkancow uwaza, ze nalezy lub raczej nalezy ograniczac dostep do napojow alkoholowych badz kontrolowac jego sprzedaz.** Jednoczesnie, lacznie **76% respondentow ocenia osoby pijace alkohol jako niezagrazajace bezpieczenstwu w srodowisku lokalnym.**

Lacznie co czwarty badany przychyla sie do stwierdzenia, ze osoby nieletnie moga z latwoscia kupic alkohol w lokalnych sklepach.

Wszyscy badani zgadzaja sie ze stwierdzeniem, ze **kobiety w ciazy nie moga pic bezpiecznie nawet niewielkich ilosci alkoholu.** Takze 100% badanych mieszkancow **nie zgadza sie z tym, aby prowadzic samochod po spozywciu nawet niewielkich ilosci alkoholu.** Niemal wszyscy badani twierdza, ze **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach zyciowych (96%).**

⁶ Oznacza to wskazanie odpowiedzi *raczej nie zgadzam sie* i *zdecydowanie nie zgadzam sie*.

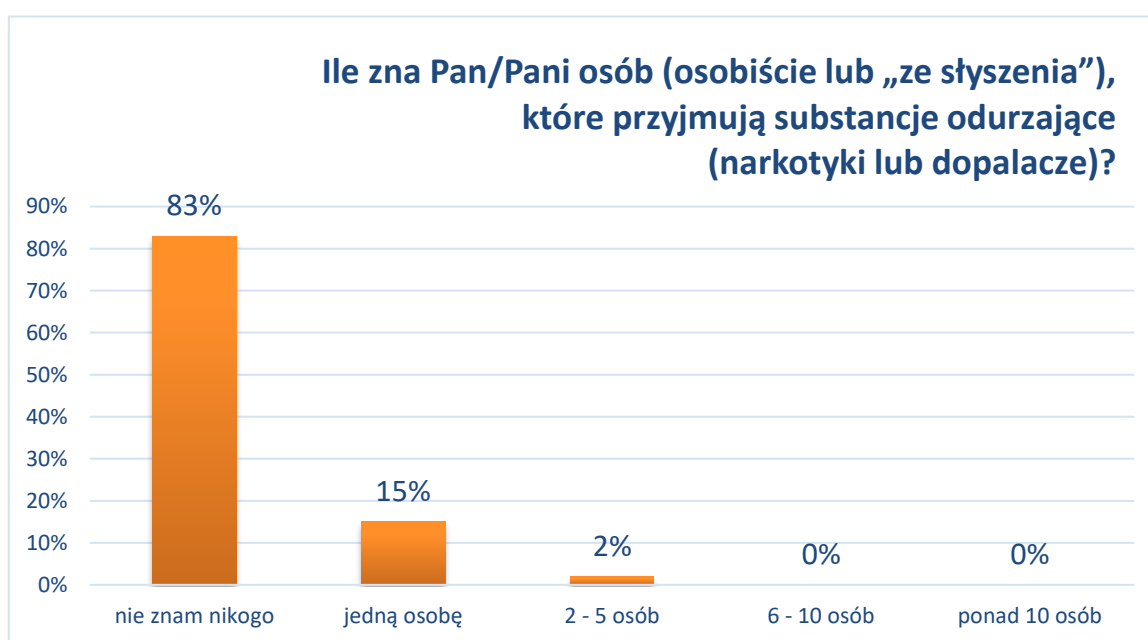
Tabela 12. Przekonania dotyczące spożywania alkoholu

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
<i>Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.</i>	5%	23%	61%	11%
<i>Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.</i>	14%	27%	14%	45%
<i>Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.</i>	30%	21%	14%	35%
<i>Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.</i>	4%	21%	17%	58%
<i>Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.</i>	1%	3%	24%	72%
<i>Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.</i>	0%	0%	10%	90%
<i>Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.</i>	0%	0%	2%	98%

Badanie rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywującego do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

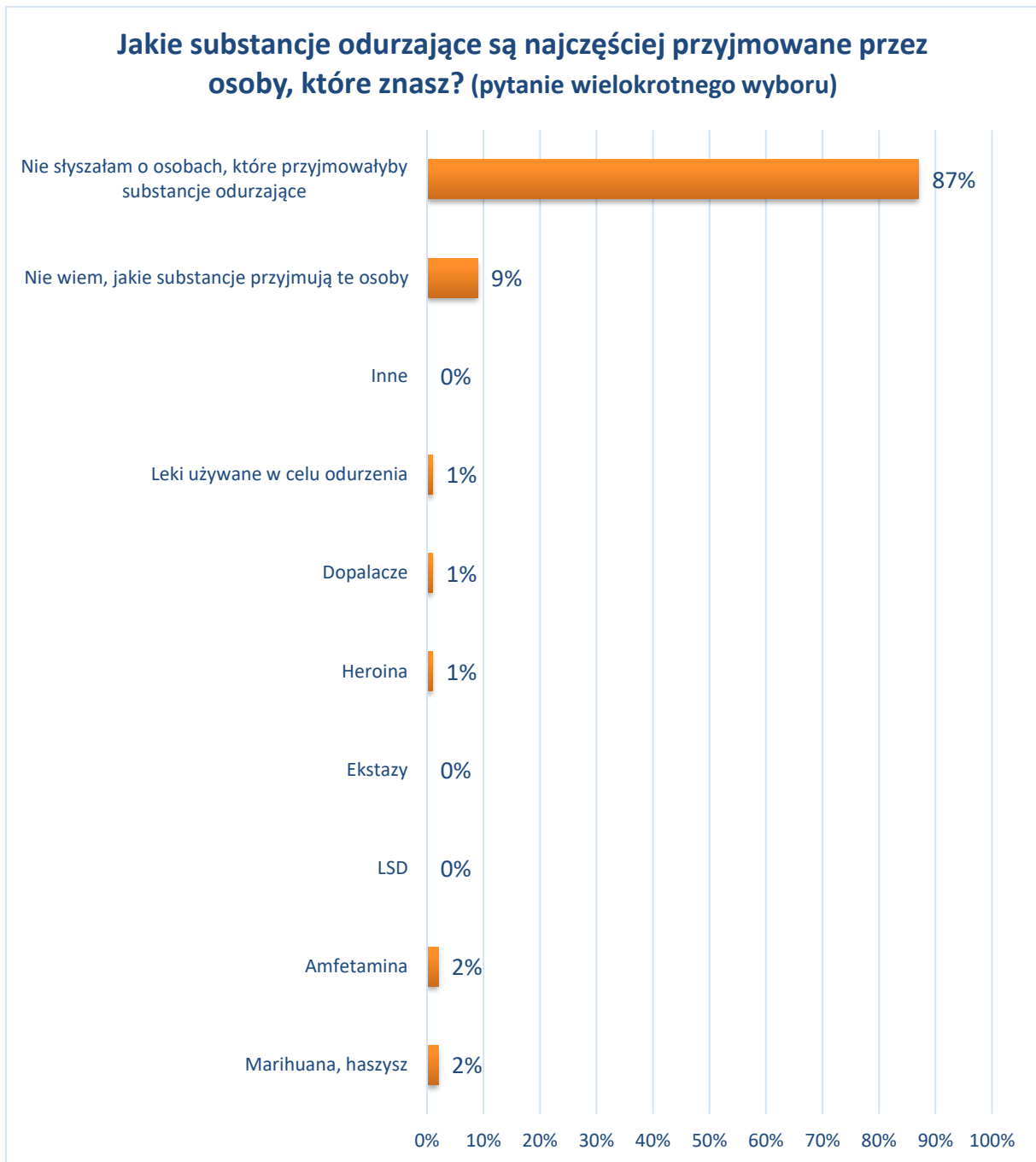
Z ankiety wynika, że 15% respondentów zna, jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze. **Zdecydowana większość, bo aż 83% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające.**

Wykres 8. Znajomość osób, które stosują substancje odurzające

Zdecydowana większość badanych, która zgłosiła znajomość z osobami korzystającymi z substancji psychoaktywnych nie wie, jakie środki przyjmują te osoby (9%). Wśród pojedynczych odpowiedzi dotyczących tego typu używek stosowanych w środowisku lokalnym znalazły się amfetamina (2%), heroina (1%), dopalacze (1%) i leki zażywane w celu odurzenia (1%).

Wykres 9. Substancje odurzające przyjmowane przez osoby znane osobiście lub „ze słyszenia” w środowisku mieszkańców

Żaden z badanych respondentów nie zadeklarował wiedzy na temat miejsc, w których można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Wykres 10. Wiedza mieszkańców o tym, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze

W polskim społeczeństwie oprócz narkotyków i dopalaczy poważnym problemem są również leki dostępne w aptekach. Niektóre z nich np. pseudoefedryna wywierają wpływ na układ nerwowy i mogą być stosowane niezgodnie z przeznaczeniem w celu wywołania efektów odurzających. Wiele osób może być także uzależnionych od powszechnie dostępnych leków przeciwbólowych.

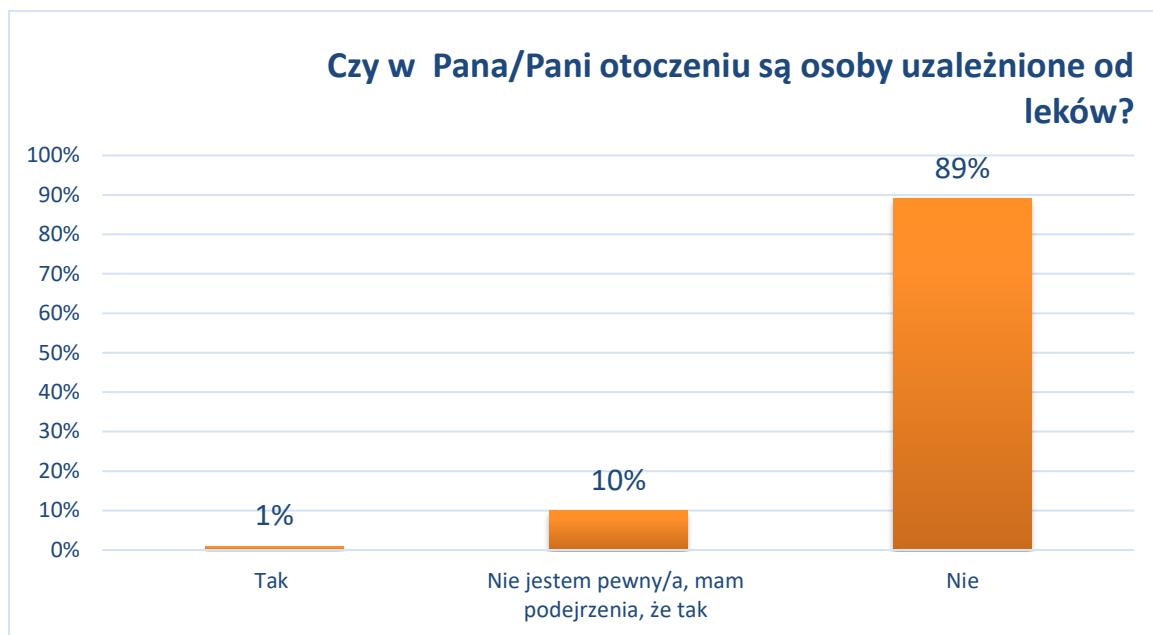
Co więcej: *Sprzedaż leków w Polsce od kilkunastu lat rośnie. Jak podaje Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, nasz kraj jest szóstym, co do wielkości rynkiem zbytu leków w Europie. Pod względem liczby opakowań przypadających na jednego mieszkańca zajmujemy drugie miejsce – za Francją⁷.*

⁷ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Stosowanie leków dostępnych bez recepty*, Warszawa, październik 2007.

Źródło: www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2010/K_143_10.PDF (dostęp: 16.06.2017).

Zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy Siemkowice (89%) twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób uzależnionych od leków. Natomiast co dziesiąta osoba ma podejrzenia, że tak jest, a jedynie 1% potwierdza, że zna osoby mające ten problem.

Wykres 11. Znajomość osób uzależnionych od leków

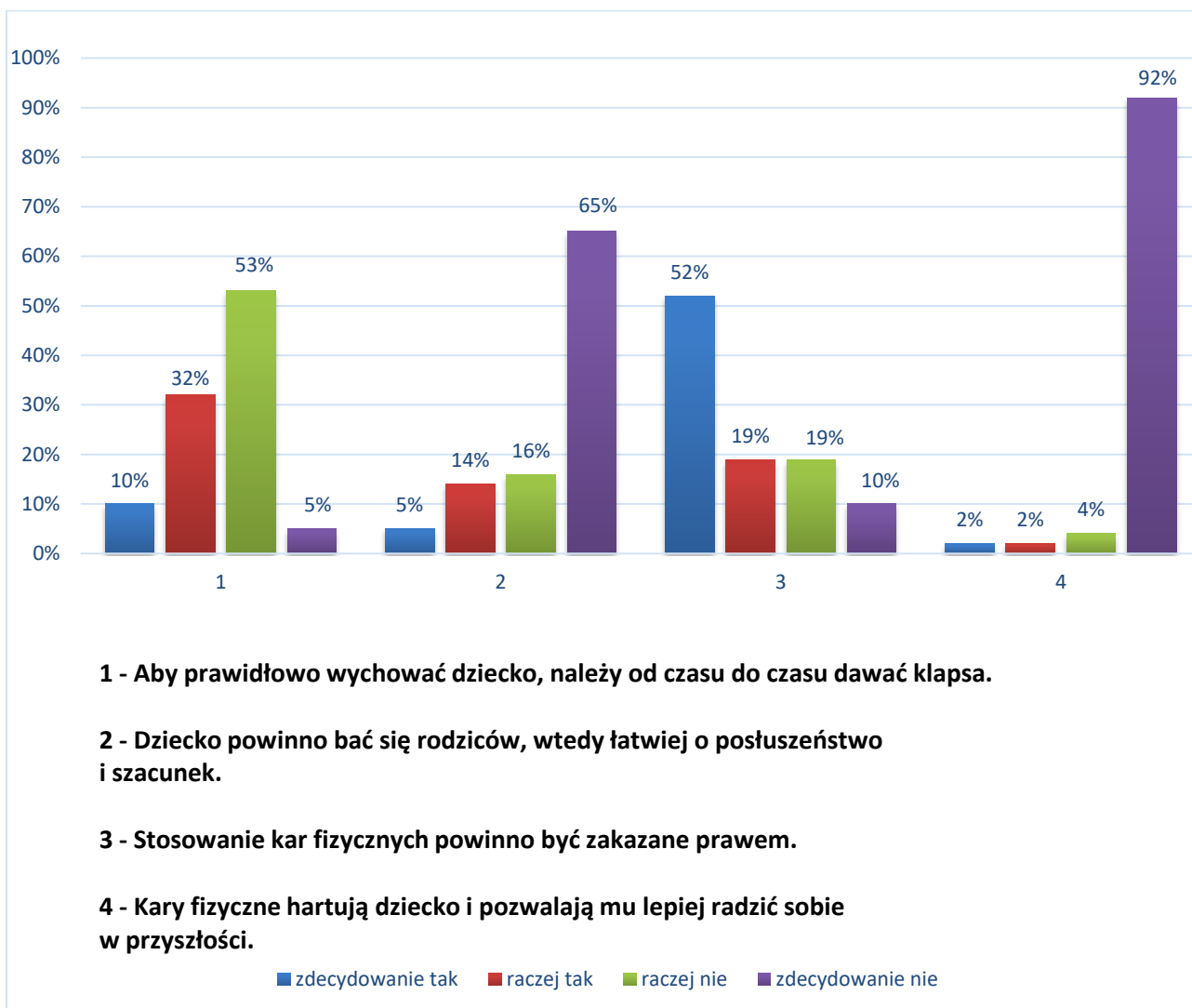
PRZEKONANIA DOTYCZĄCE WYCHOWANIA DZIECI

Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. **Poniższe wartości pozwalają sądzić, że część badanych nadal przejawia postawy wychowawcze, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.**

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się z akceptacją niemal połowy badanych – **łącznie aż 42% mieszkańców zgadza się z takim stwierdzeniem.** Jednak już zdecydowanie mniejsza liczba badanych (19%) przychyliła się do tezy, że „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek”.

Jednocześnie większość badanych jest świadoma szkodliwości przemocy fizycznej - 96% badanych mieszkańców jest przeciwnych stwierdzeniu, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości, a 71% jest zdania, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem. Rozbieżność w powyższych deklaracjach wynikać może z braku innych wzorców wychowawczych, bezradności w sytuacjach konfliktowych skutkując uciekaniem się do tego rodzaju kar, mimo świadomości ich szkodliwości.

Wykres 12. Przekonania dotyczące wychowania

ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

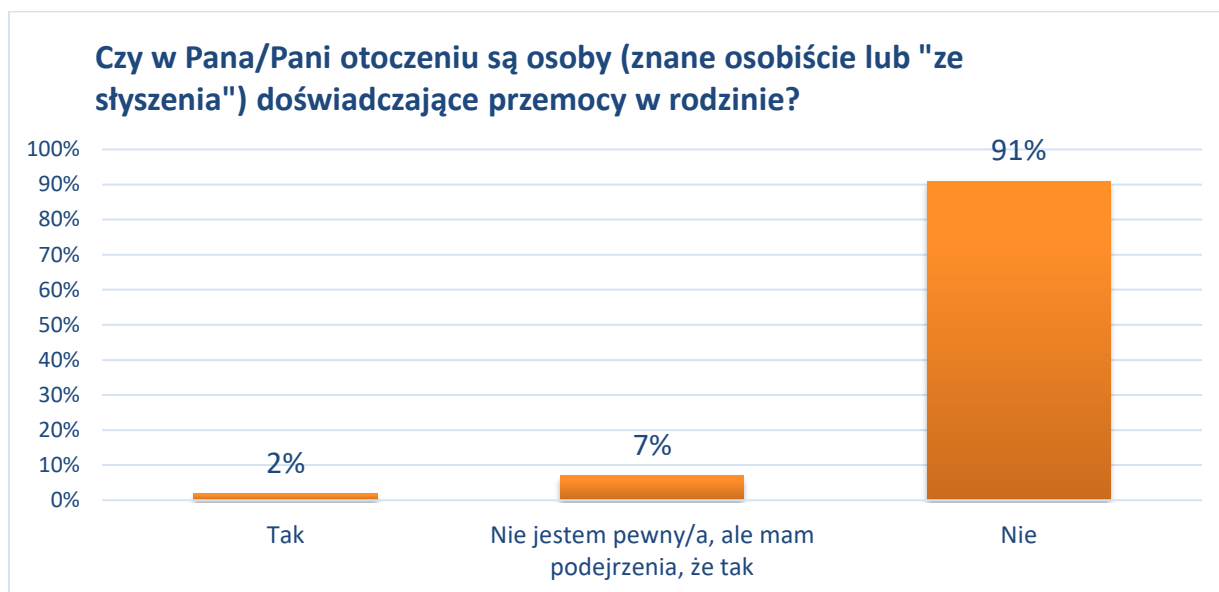
Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni lub na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji⁸.

Powyższe wyniki są zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności, o czym świadczą wyniki cytowane wyżej. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiają. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań świadczą o niskim poziomie występowania przemocy w rodzinie – zdecydowana większość badanych (91%) nie zna osób doświadczających takich trudności. Stosunkowo niewielka grupa (7%) ma podejrzenia, że tak się dzieje, jedynie 2% zna taką osobę.

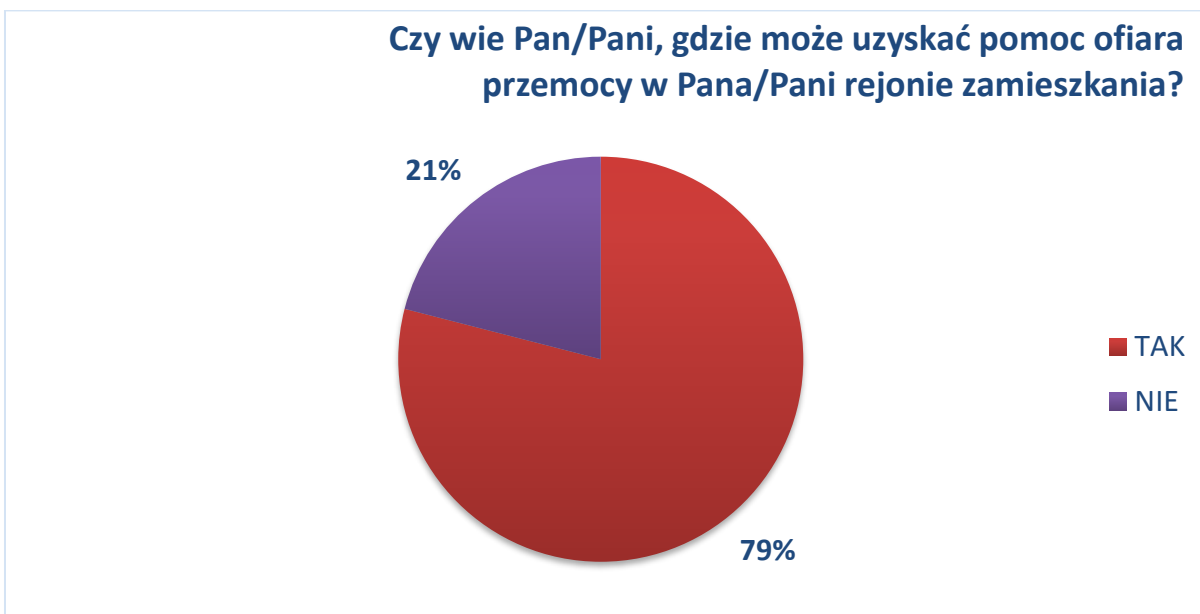
⁸ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, czerwiec 2012.

Wykres 13. Wiedza o osobach doświadczających przemocy w rodzinie

Wśród badanych mieszkańców tylko 21% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie, jako miejsce udzielające wsparcia w przypadku takiego problemu respondenci podali policję. Natomiast pozostałe 79% respondentów nie ma pojęcia, gdzie szukać pomocy w takiej sytuacji.

Wykres 14. Wiedza o miejscach, gdzie ofiara przemocy w rodzinie może uzyskać pomoc

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Poniższe wartości wskazują na pojawiające się jeszcze destruktywne przekonania w tym temacie.

O jednym z pokutujących mitów świadczy fakt, że łącznie 82% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

Dodatkowo, 28% mieszkańców gminy Siemkowice jest skłonnych myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie, co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje tylko w domach z marginesu społecznego. Ponadto, łącznie **90% mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Pojawiły się jednak obszary, w których mieszkańcy prezentują większą świadomość, szczególnie jeśli chodzi o temat interwencji w przypadku przemocy domowej. **Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe:**

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – 99%;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – 100%;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – 99%.

Tabela 13. Przekonania dotyczące przemocy w rodzinie

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowa nie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdzi we</i>	<i>Zdecydowa nie nieprawdzi we</i>
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	2%	80%	17%	1%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	8%	21%	43%	28%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	78%	12%	7%	3%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	0%	1%	18%	81%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	0%	9%	91%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	1%	1%	98%

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana składała się z 20 kobiet. Z czego 18 respondentek to pracownice punktów, natomiast 2 osoby to ich właścicielki. Średnia wieku przebadanych sprzedawczyń wyniosła 42 lata.

CEL BADANIA

Przeprowadzone badania miały na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

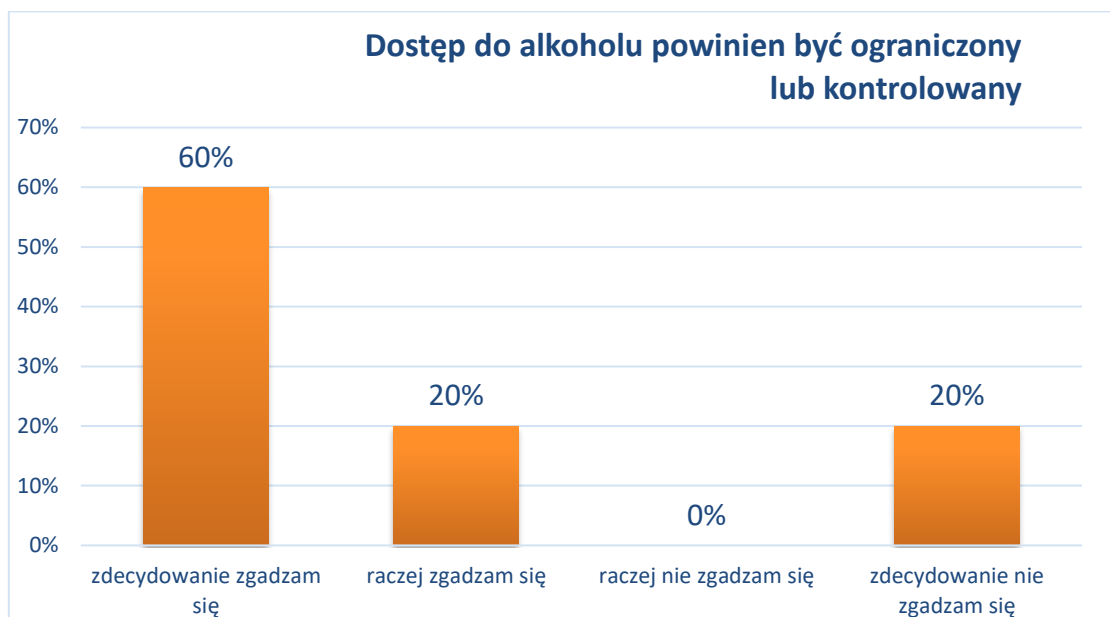
Łącznie 40% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadza się z twierdzeniem, że alkohol zawarty w piwie był mniej groźny, niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to o niskim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Wykres 15. Wiedza a szkodliwości alkoholu w piwie i w wódce

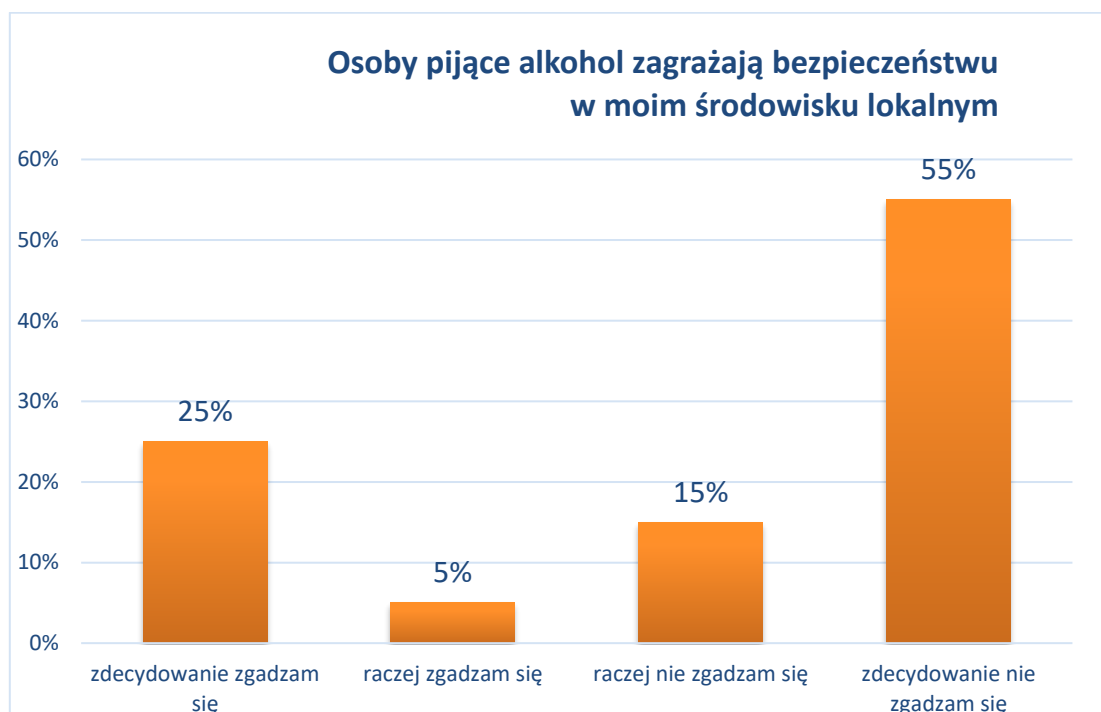
Łącznie 80% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. Co czwarta badana osoba wyraża zdanie przeciwne, czyli jest raczej przekonana, że **dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.**

Wykres 16. Opinie o dostępności do alkoholu

Ponad połowa respondentów nie uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku. Blisko co czwarta badana jest przeciwnego zdania.

Wykres 17. Osoby pijące alkohol a bezpieczeństwo

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **80% sprzedawców zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.** Blisko co piąta badana wybrała odpowiedź „raczej nie zgadzam się”.

Wykres 18. Opinie o dostępie do alkoholu osób nieletnich

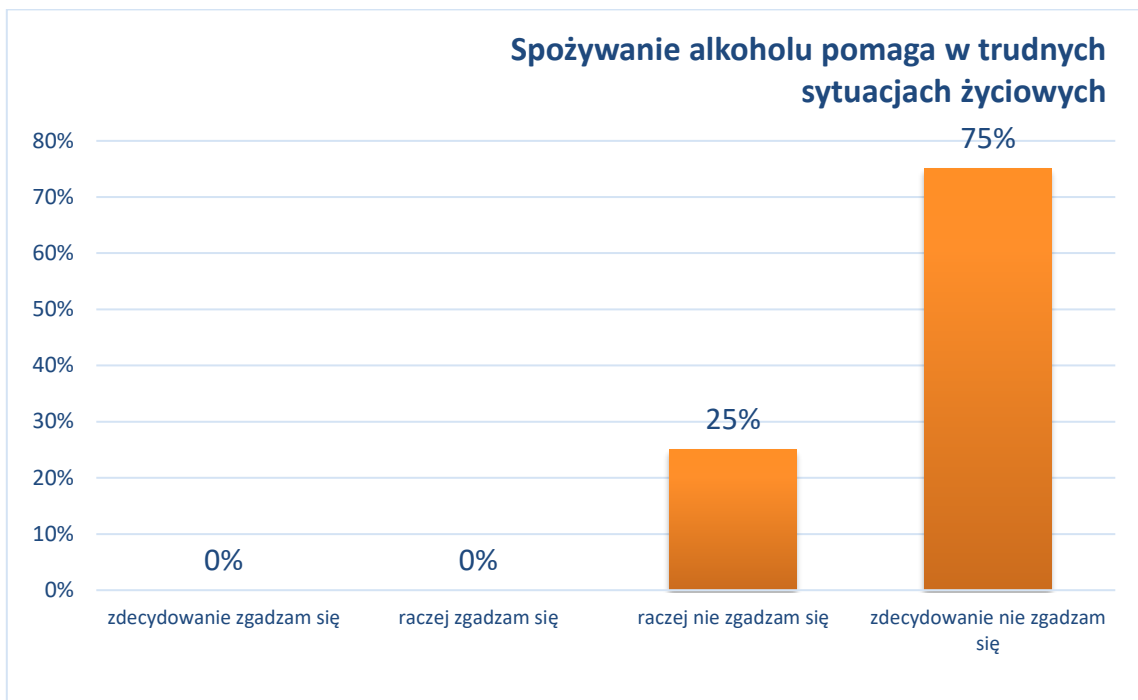

Jak pokazują poniższe wykresy, łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych.

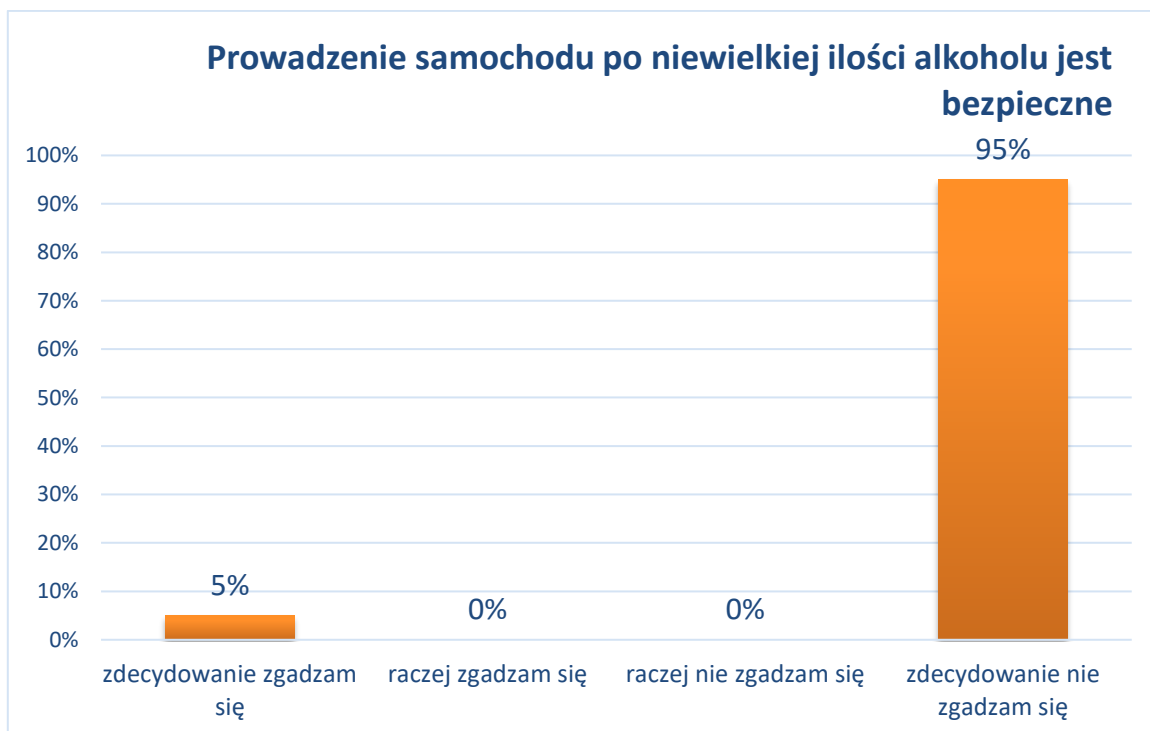
W większości badani sprzedawcy nie zgadzają się ze stwierdzeniem, że **kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu (90%).**

Dla większości badanych decyzja o prowadzeniu samochodu po niewielkiej ilości alkoholu należy do niebezpiecznych (95%).

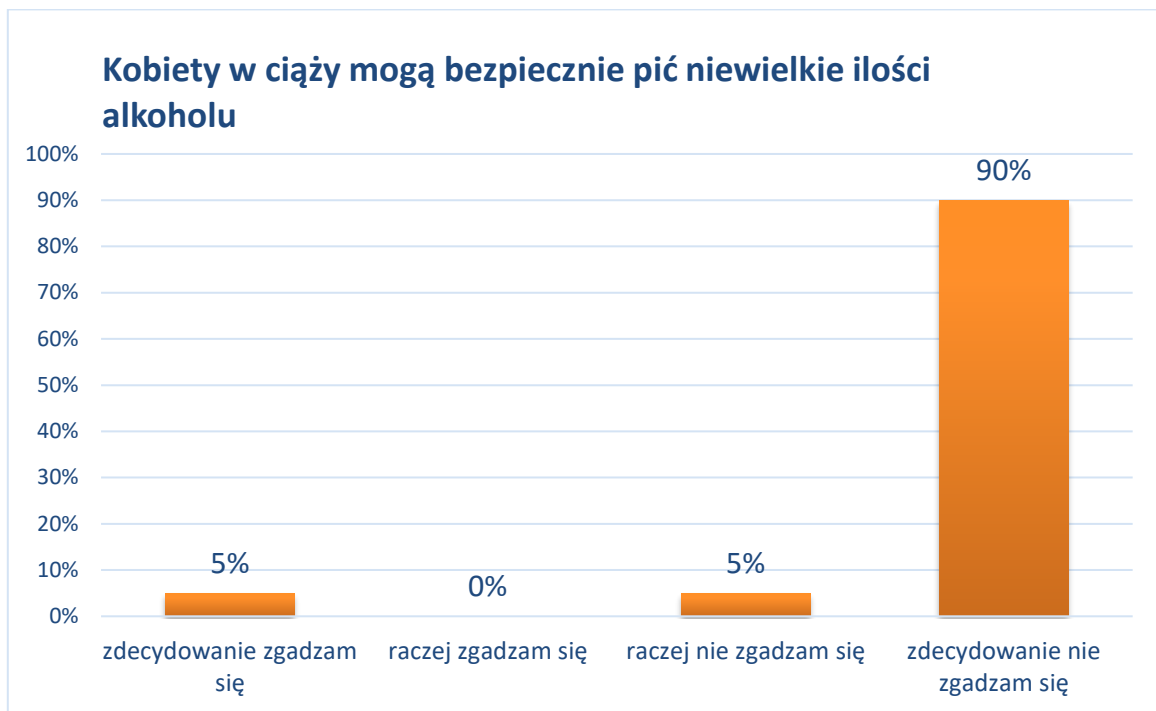
Wykres 19. Spożywanie alkoholu a trudne sytuacje życiowe

Wykres 20. Prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu

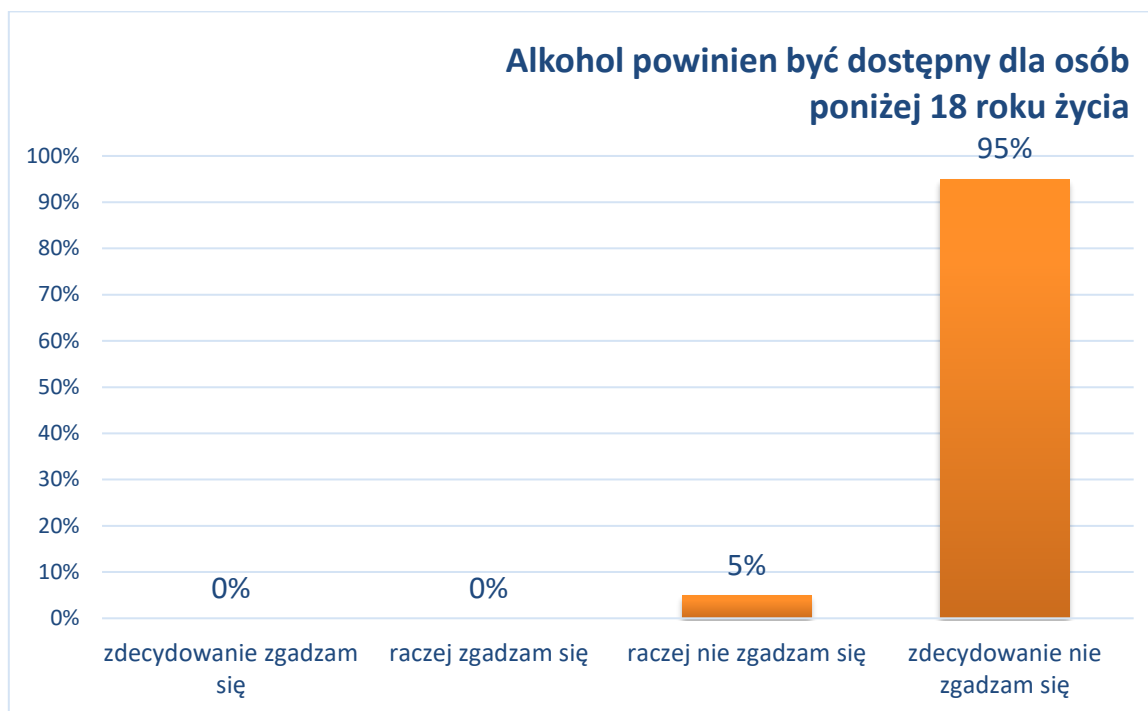

Wykres 21. Cięża a spożywanie alkoholu

Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Siemkowice w większości **uważają, że alkohol zdecydowanie nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia (95%).**

Wykres 22. Opinie o możliwości dostępu do alkoholu osób nieletnich

Łącznie 85% badanych nie uważa, żeby w okolicy było zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Wykres 23. Opinie o ilości punktów sprzedaży alkoholu w okolicy

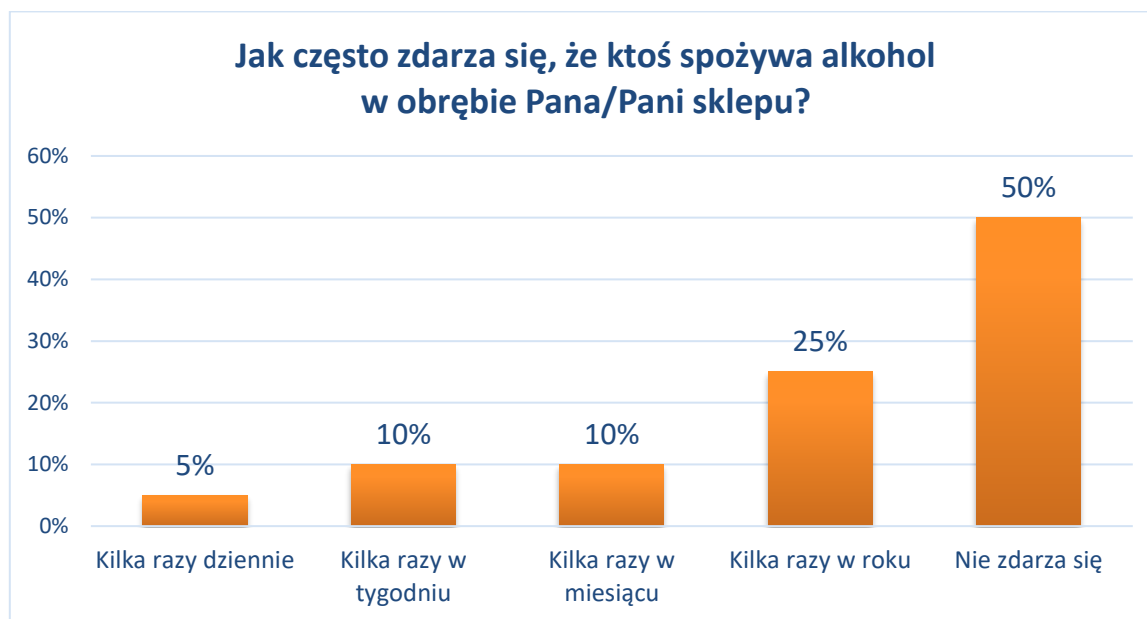
Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Siemkowice deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (45%) oraz kilka razy w miesiącu (20%)**. 30% badanych deklaruje, że takie sytuacje się nie zdarzają.

Wykres 24. Częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nieletnie

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być sporadycznie występującym zjawiskiem. Co czwarty badany zauważa, że zdarza się to kilka razy w roku; 5% - kilka razy dziennie, a 20% - kilka razy w tygodniu oraz kilka razy w miesiącu. Połowa ankietowanych odpowiedziała, że nie miało styczności ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Wykres 25. Częstotliwość spożywania alkoholu w obrębie sklepu

Jedynie 5% przebadanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu. Zgodnie z deklaracjami w żadnym z tych przypadków nie zaistniała potrzeba wezwania policji z prośbą o interwencję.

Wykres 26. Częstotliwość nieprzyjemnych zajęć w obrębie sklepu

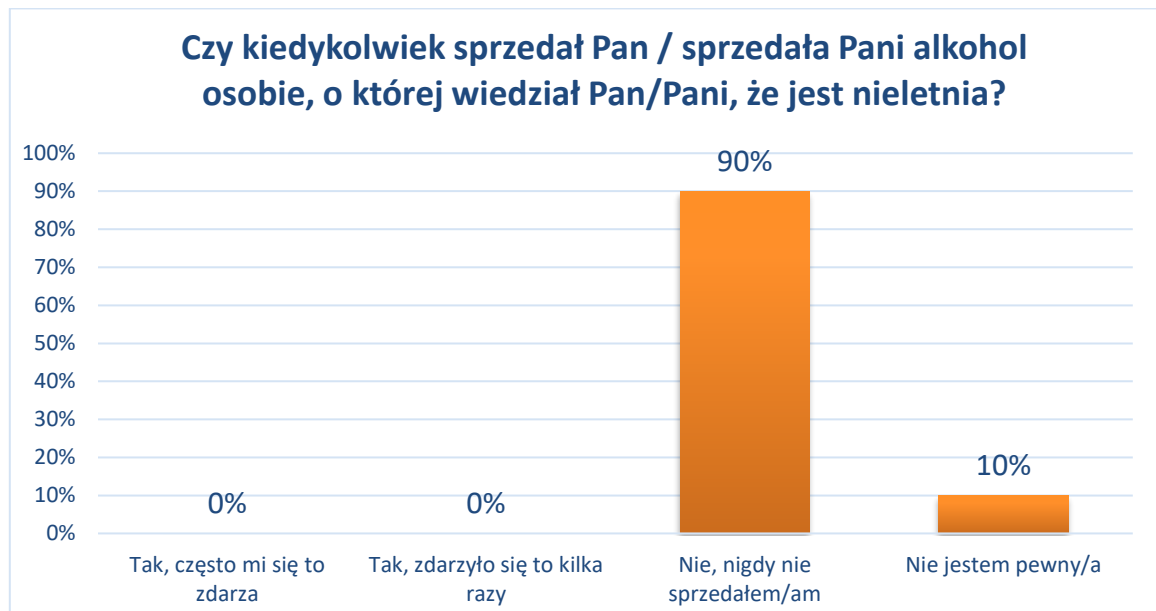

Wykres 27. Częstotliwość wzywania policji/straży miejskiej w związku z nieprzyjemnymi zajściami w obrębie sklepu

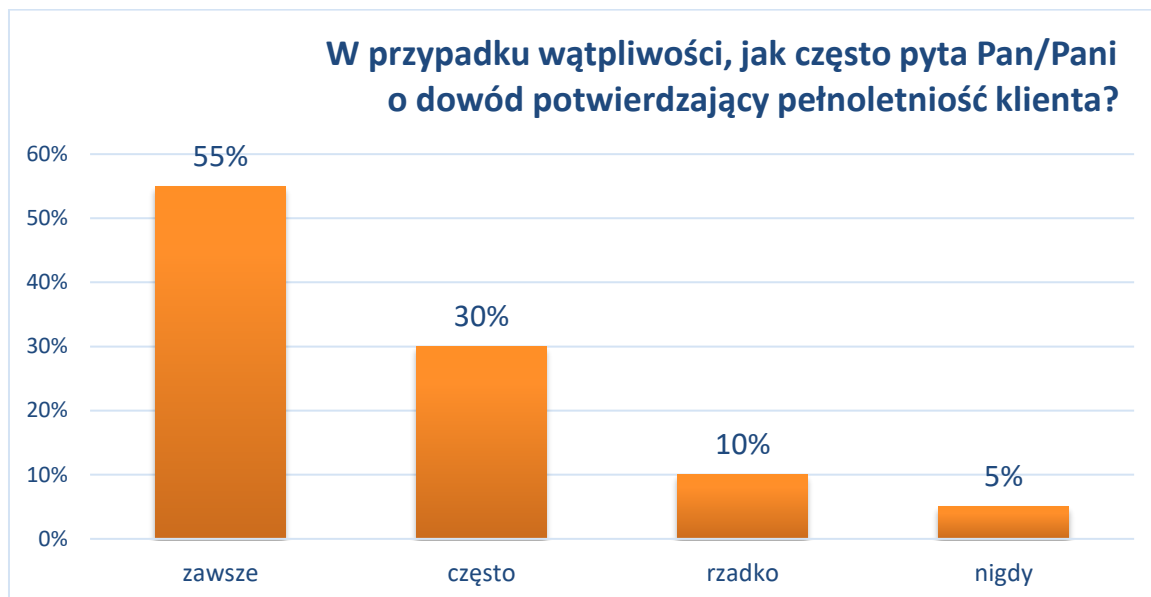
Zdecydowana większość, bo aż 90% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobom, co do których istniało podejrzenie, że są nieletnie. Co dziesiąty ankietowany nie jest pewnych wieku osób, którym sprzedały alkohol.

Wykres 28. Sprzedaż alkoholu osobie nieletniej

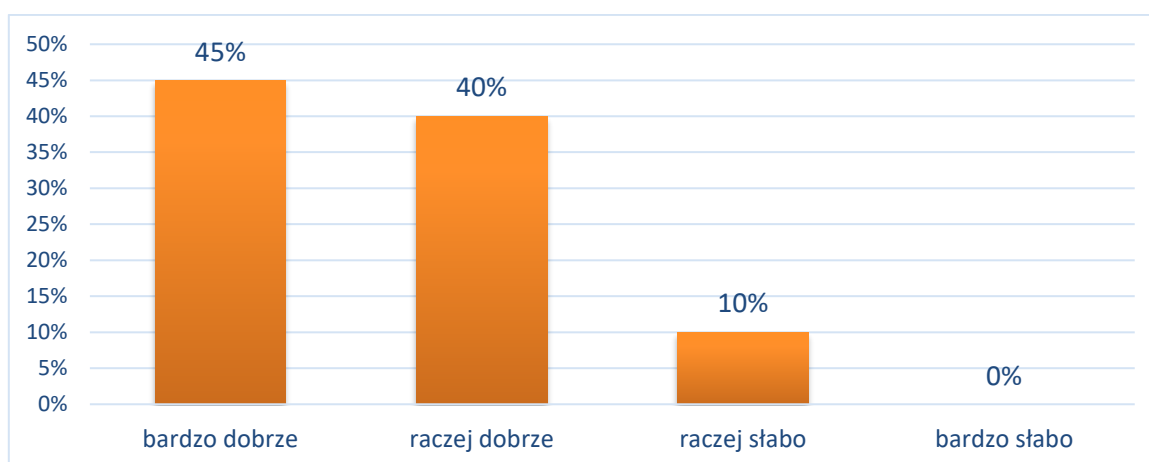
W przypadku wątpliwości, co do wieku, tylko 55% **badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**. Kolejne 30% ankietowanych sprzedawców w przypadku wątpliwości często sprawdza dowód klienta, a łącznie 15% przyznaje, że robi to rzadko lub nigdy tego nie robi.

Wykres 29. Sprawdzanie pełnoletności osoby nieletniej

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w gminie Siemkowice. **85% badanych oceniło jej funkcjonowanie jako dobre i bardzo dobre.**

Wykres 30. Opinia o funkcjonowaniu kontroli sprzedaży alkoholu

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY ZWIĄZANE ZE SPOŻYWANIEM ALKOHOLU, PRZYJMOWANIEM NARKOTYKÓW ORAZ PRZEMOCĄ SZKOLNĄ I DOMOWĄ

METODOLOGIA

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy.

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

Tabela 14. Liczebność grup badanych

Szkoły Podstawowe (klasy 4-6)	93
Szkoły Podstawowe (klasy 7-8)	82
ŁĄCZNIE	175

Uczniowie odpowiedzieli na kilka ogólnych pytań związanych z uczęszczaniem do szkoły. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające: 99% uczniów klas 4-6 odpowiedziało, że lubi swoją klasę lub czuje się w niej raczej dobrze. Takiego samego zdania jest 93% uczniów klas 7-8⁹.**

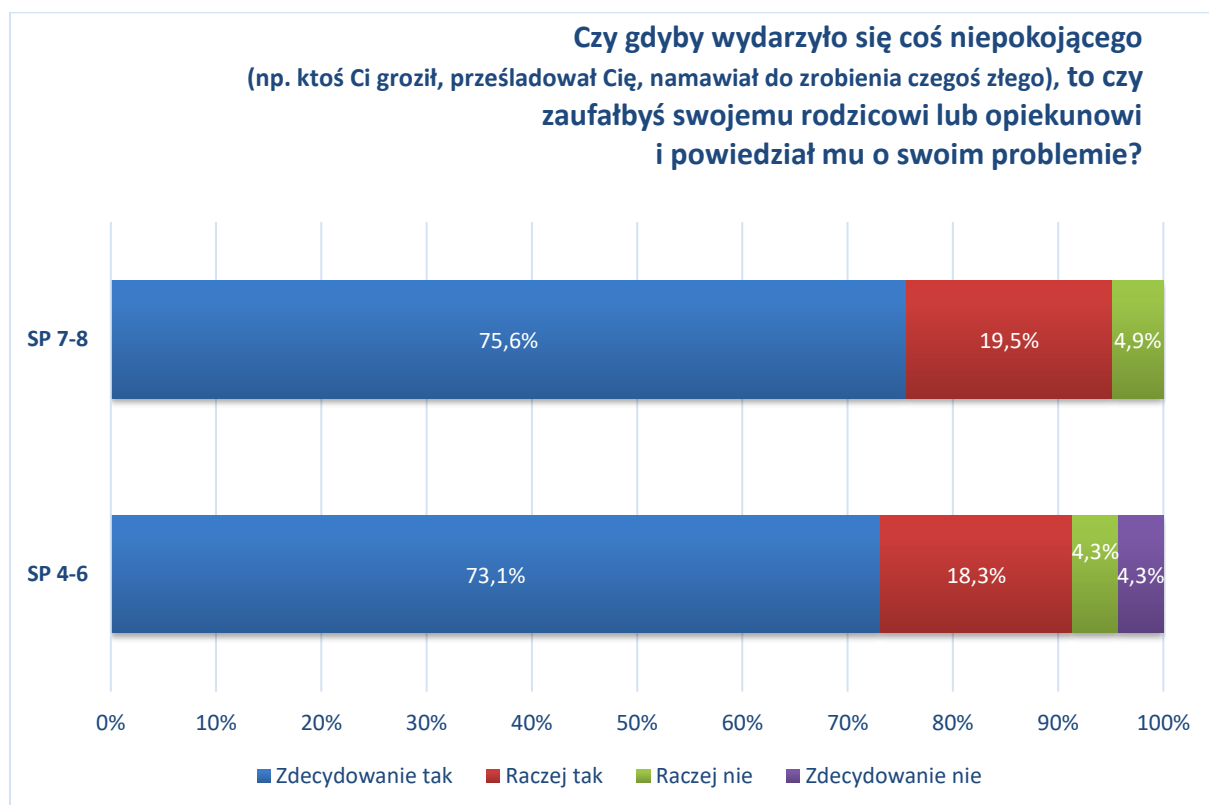
⁹ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze.*

Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy. **Uczniowie gminy Siemkowice jednogłośnie deklarują bardzo dobre lub raczej dobre relacje z opiekunami: klasy 4-6 - łącznie 100%, klasy 7-8 - łącznie 100%.**

Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

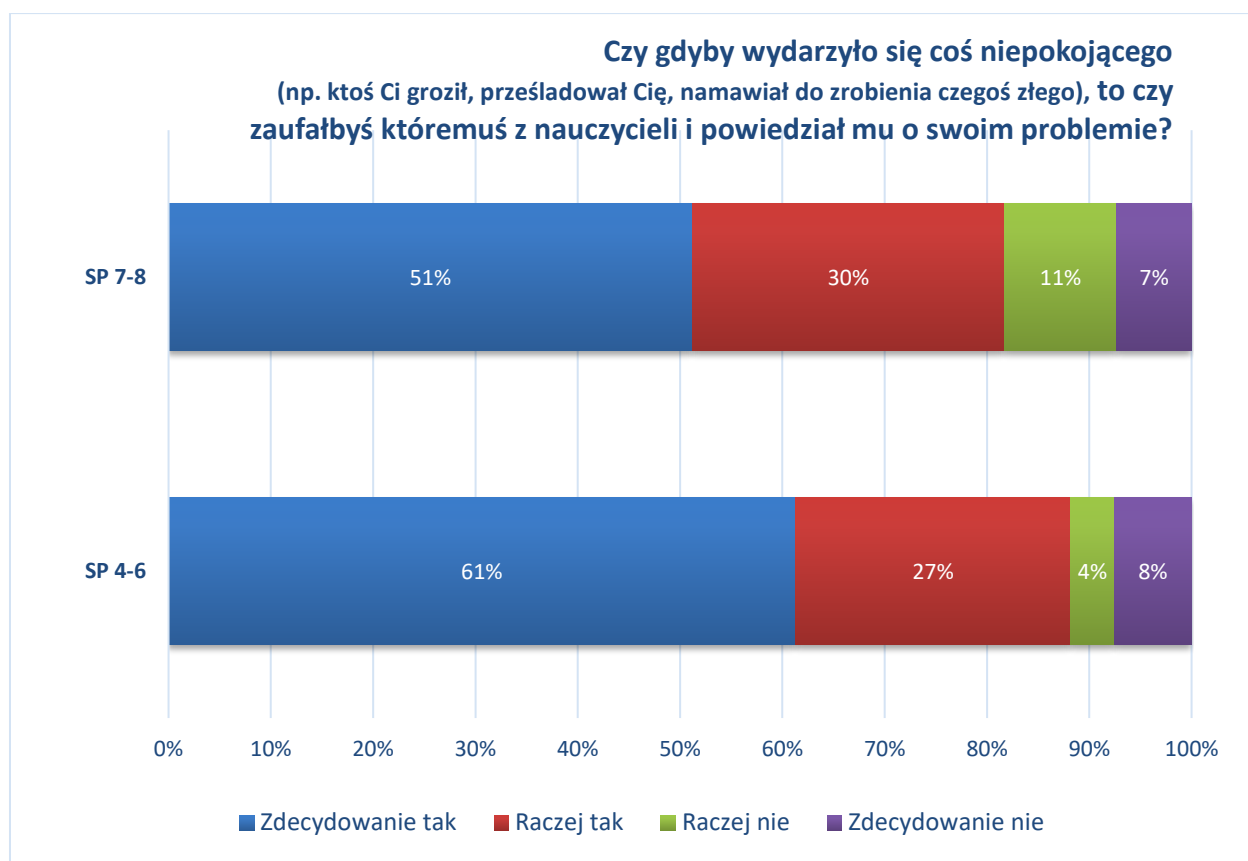
Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. **Łącznie 85% uczniów klas 4-6 i 91% uczniów klas 7-8 chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami z rodzicami.**

Wykres 31. Zaufanie do rodziców/opiekunów w sytuacji zagrożenia

Następnie zadaliśmy uczniom podobne pytanie, z tym, że tym razem grupą dorosłych, co, do których uczniowie mieli się ustosunkować w kontekście **odczuwanego poziomu zaufania**, byli **nauczyciele**. Nieznaczny spadek jest zauważalny zarówno u młodszych badanych jak i starszej młodzieży. Młodzi ludzie gminy Siemkowice rzadziej po poradę czy pomoc zgłosiliby się do nauczyciela niż do rodzica. **W takiej sytuacji 87% uczniów klas 4-6 i 81% klas 7-8 obdarzyłaby zaufaniem nauczyciela**. Nadal jest to jednak zdecydowana większość uczniów, którzy w sytuacji kryzysowej szukałaby wsparcia u pedagogów, takie wyniki mogą być uznane za bardzo pozytywny czynnik chroniący.

Wykres 32. Zaufanie do nauczycieli w sytuacji zagrożenia

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

Niepokojący jest fakt, że inicjację alkoholową ma za sobą co dziesiąty badany uczeń klas 4-6 i 16% uczniów klas 7-8.

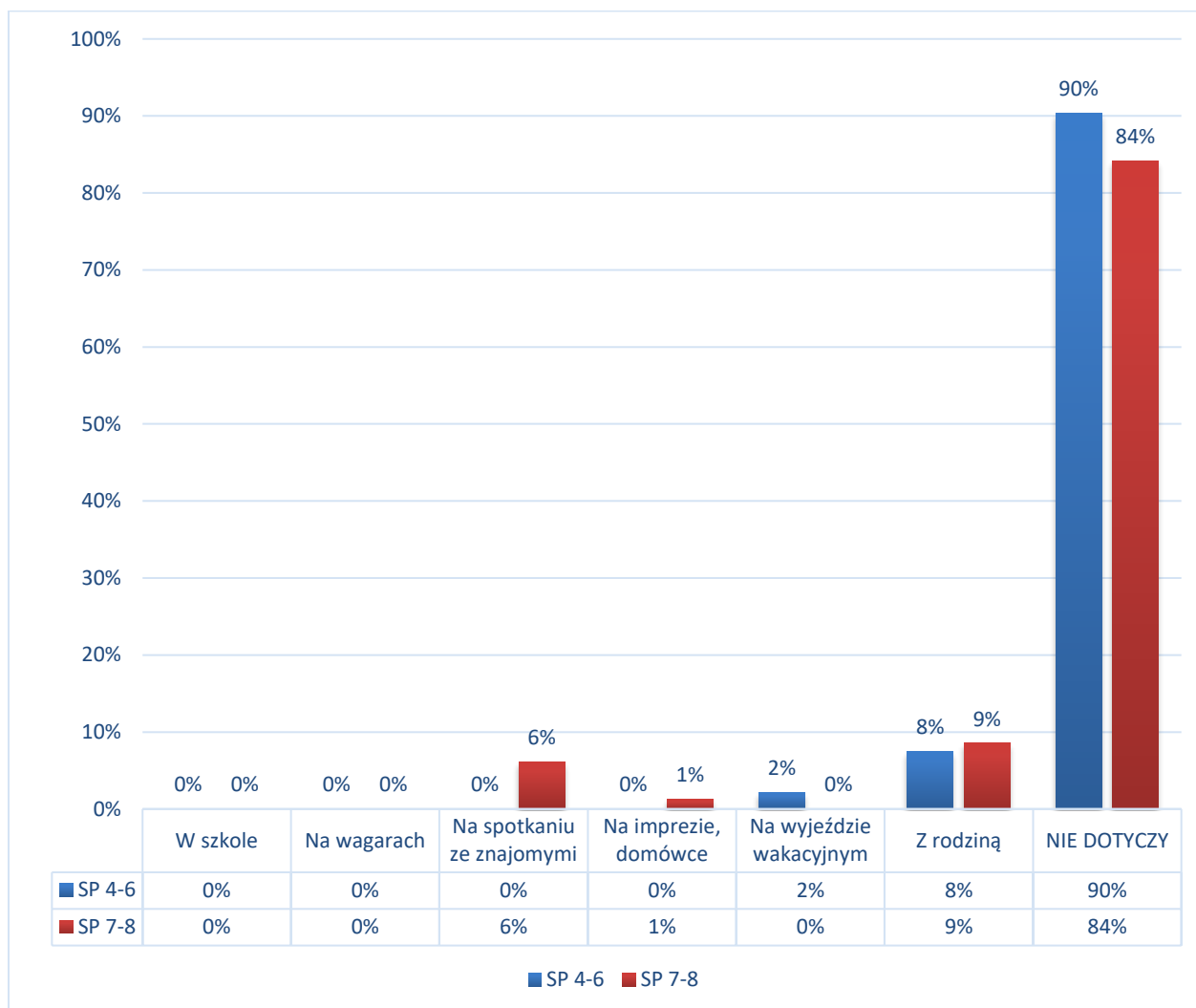
Wykres 33. Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów

Deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej zarówno młodszych, jak i starszych uczniów jest **towarzystwo rodziny (odpowiednio 8% i 9%)**. Wśród starszych uczniów częstą odpowiedzią były również **spotkania ze znajomymi (6%)**.

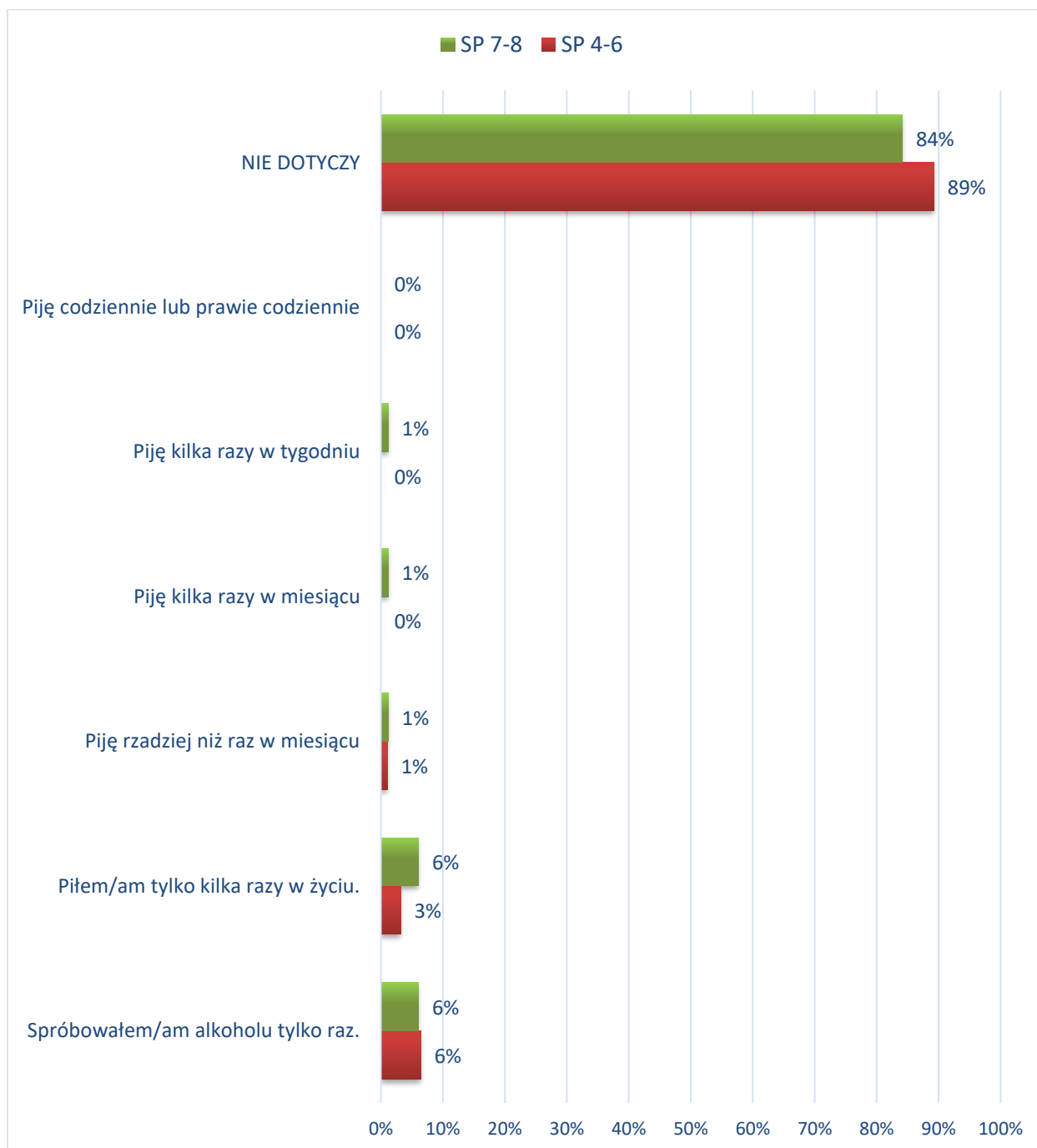
Powyższe wyniki mogą świadczyć o społecznym przyzwoleniu spożywania alkoholu oraz wydają się potwierdzać prawidłowość związaną z psychospołecznym rozwojem człowieka w wieku dorastania. W działaniach profilaktycznych należałoby również wziąć pod uwagę psychoedukację rodziców w tym zakresie, którzy zgodnie z powyższymi wynikami zdają się przyzwalać na pierwszy kontakt z taką substancją.

Wykres 34. Okoliczności inicjacji alkoholowej wśród uczniów

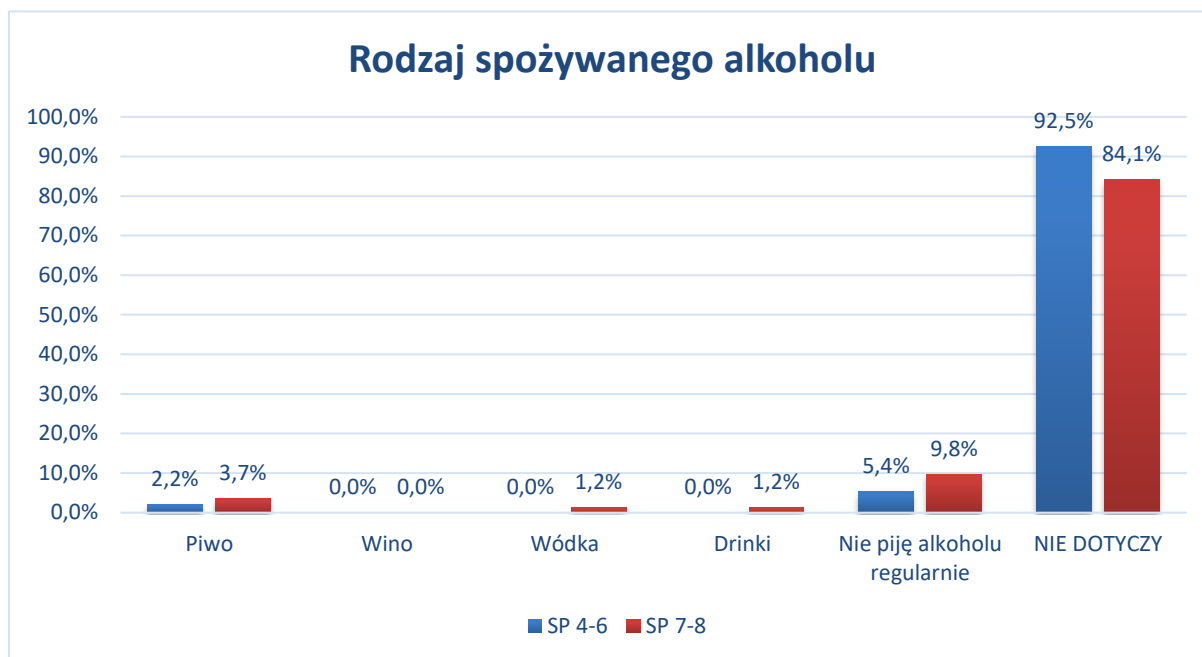
Oprócz okoliczności inicjacji ważne było także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol**. Największa grupa uczniów klas 4-6 wskazała, że spróbowało alkoholu tylko raz (6%). Dla ich starszych kolegów również najczęściej był to jednorazowy kontakt z tą substancją (6%) lub kilka razy w życiu (6%).

Wykres 35. Częstotliwość picia alkoholu wśród uczniów

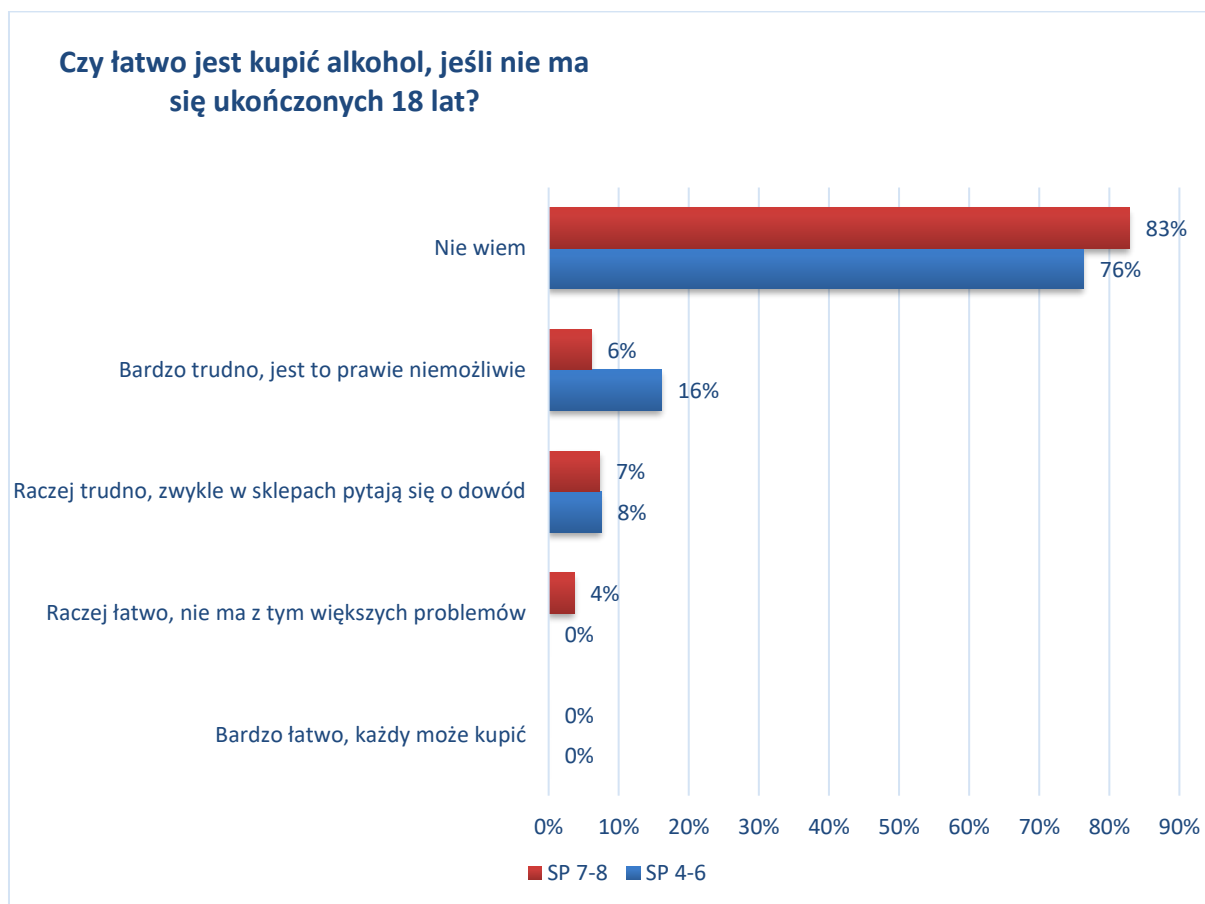
W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 4%).Warto zaznaczyć, że 5% młodszych i 10% starszych uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową deklaruje, że nie spożywa alkoholu regularnie.

Wykres 36. Rodzaj spożywanego alkoholu

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. **Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 76% uczniów klas 4-6 oraz 83% uczniów klas 7-8 nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż.** Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jedynie 4% uczniów SP 7-8 wskazuje, że jest przeciwnie, co oznacza, że raczej łatwo mogą kupić alkohol. Wyniki takie można uznać za optymistyczne, prawdopodobnie zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami uczniowie nie mają za sobą prób zakupu alkoholu.

Wykres 37. Ocena trudności zakupu alkoholu przez nieletnich

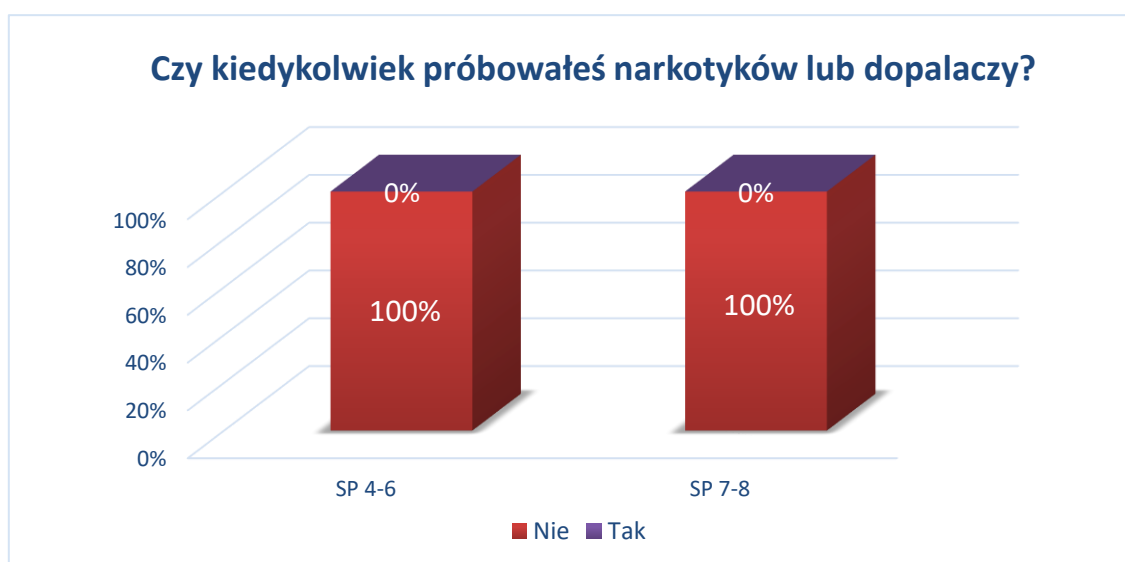

Wyniki badań wskazują, że uczniowie gminy Siemkowice nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy – żaden z badanych nie zadeklarował kontaktu a takimi substancjami.

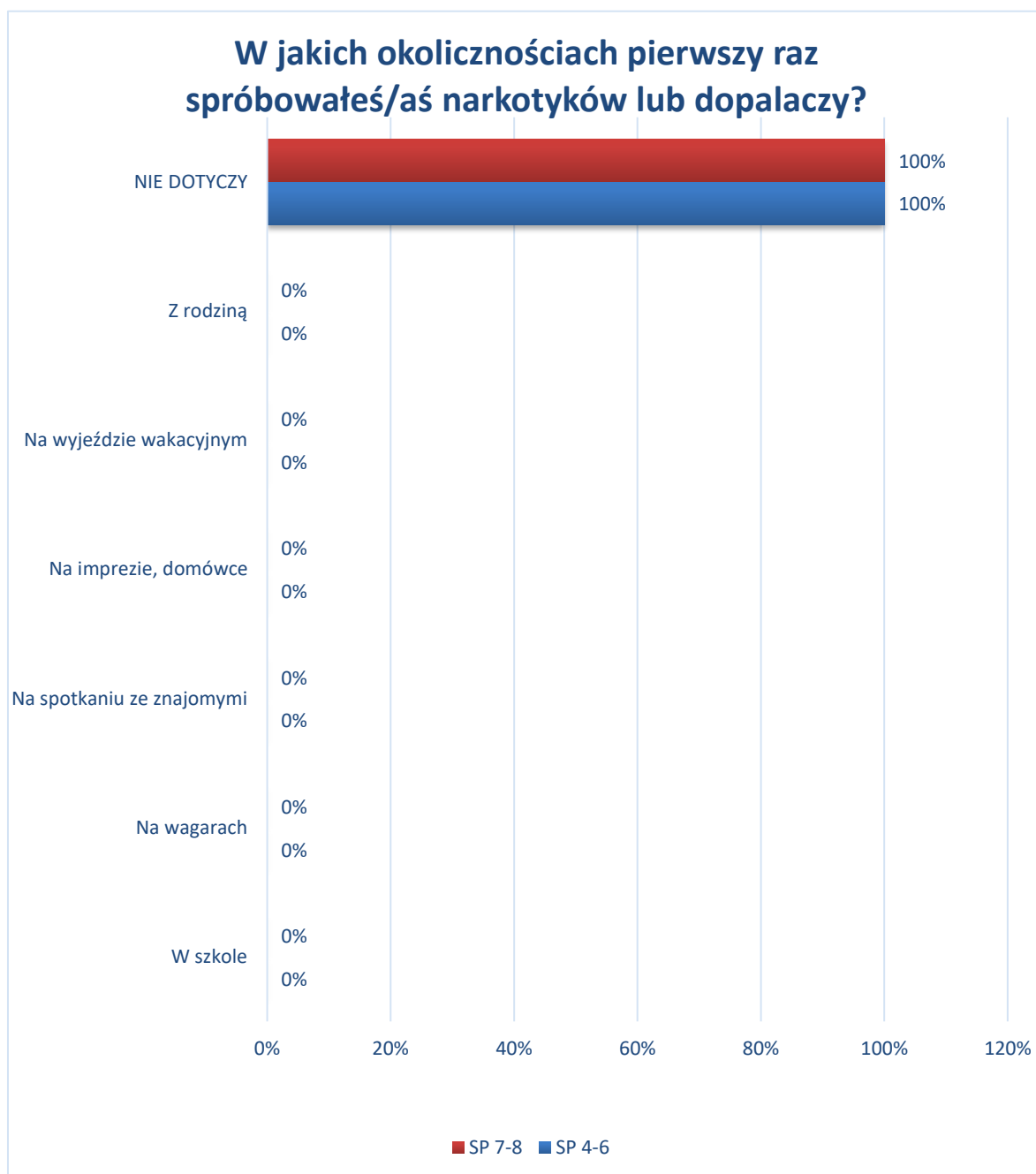
Kolejne zadawanie pytania dotyczyły, okoliczności w jakich zachodziła inicjacja narkotykowa, rodzaju i częstotliwości korzystania z takich substancji.

Wszystkie kolejno prezentowane odpowiedzi w poniższym rozdziale wskazują na brak występowania tego problemu wśród dzieci i młodzieży gminy Siemkowice.

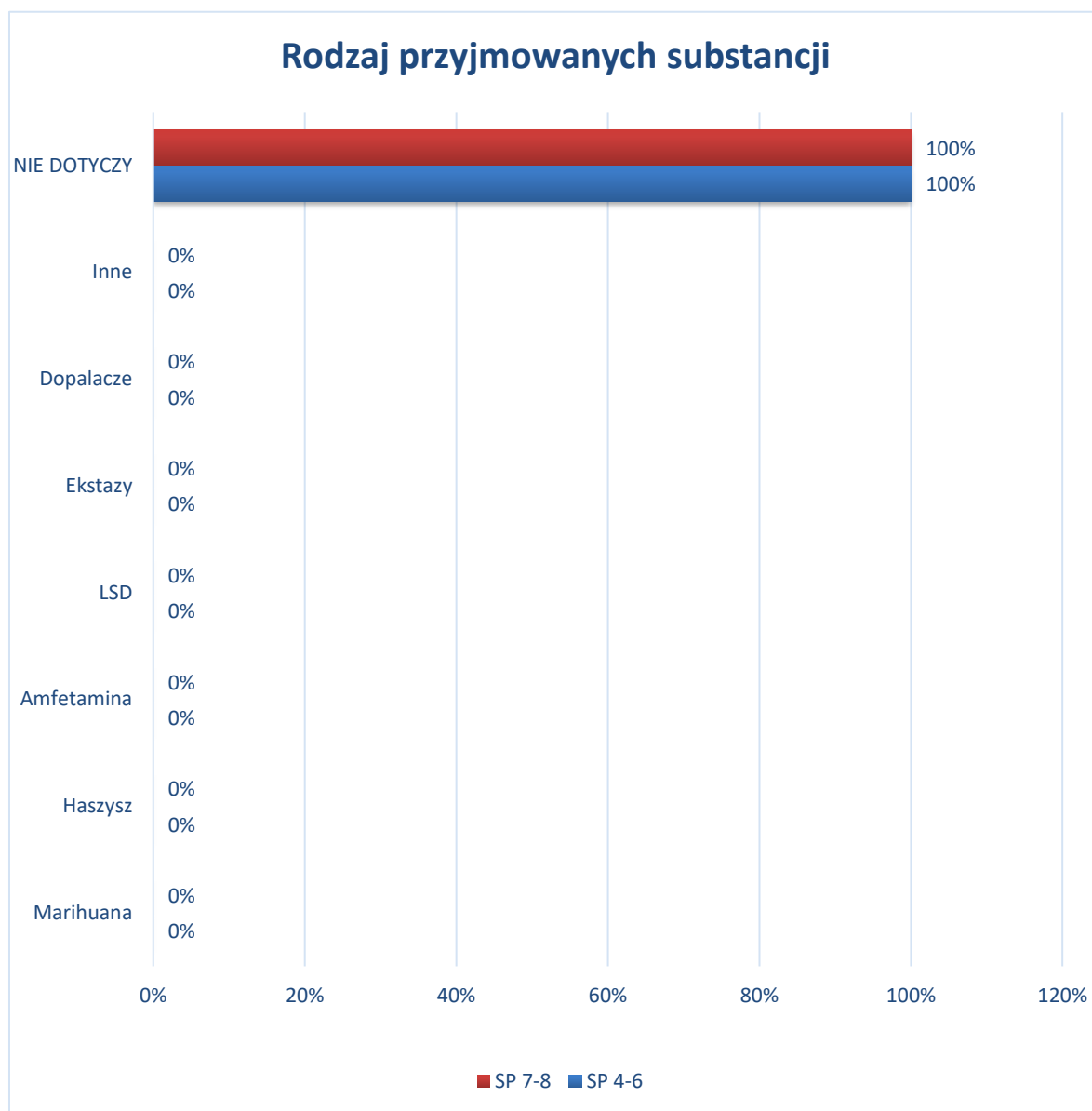
Wykres 38. Pierwszy kontakt z narkotykami lub dopalaczami

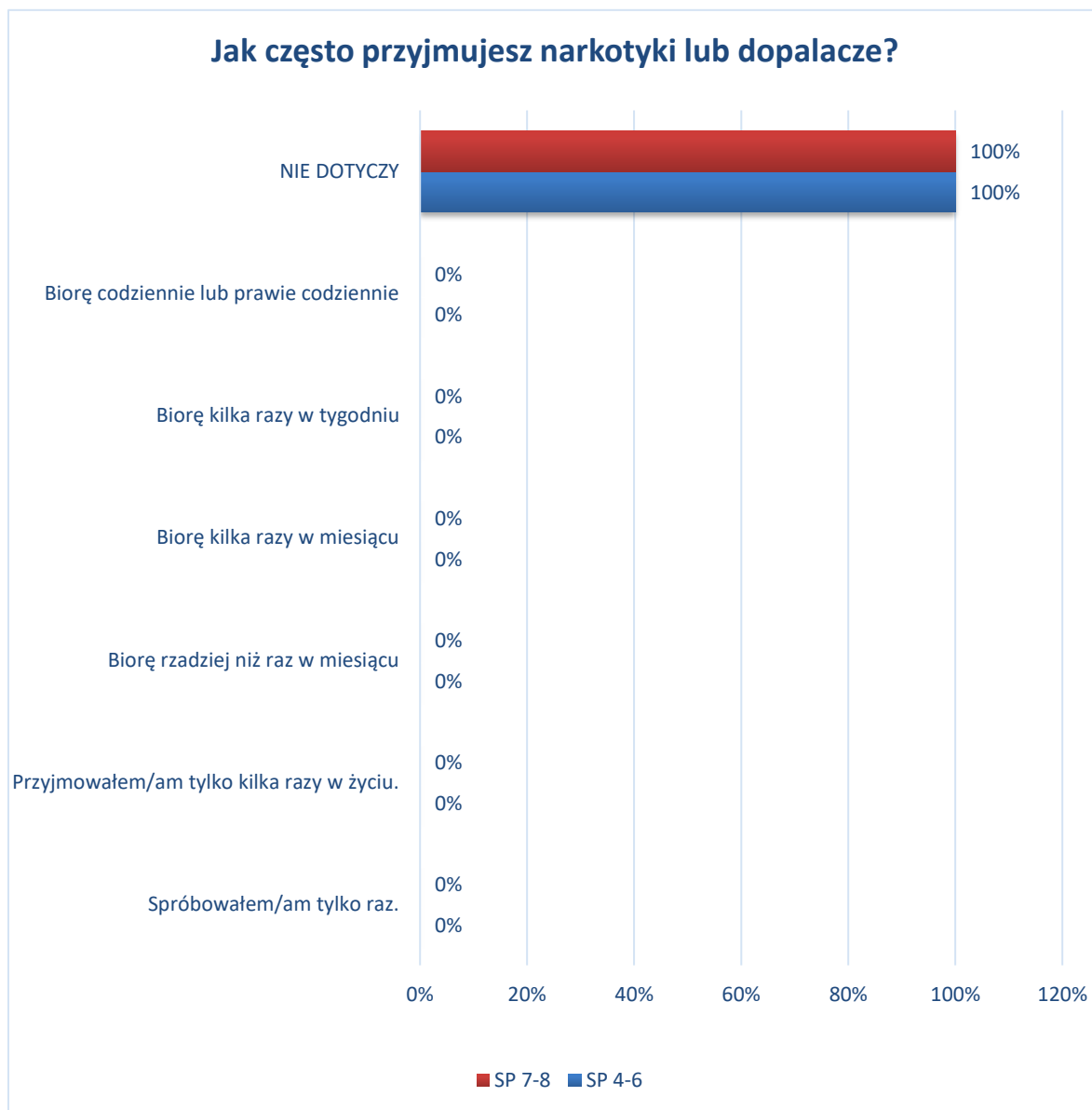
Wykres 39. Okoliczności inicjacji narkotykowej

Wykres 40. Rodzaje przyjmowanych substancji psychoaktywnych

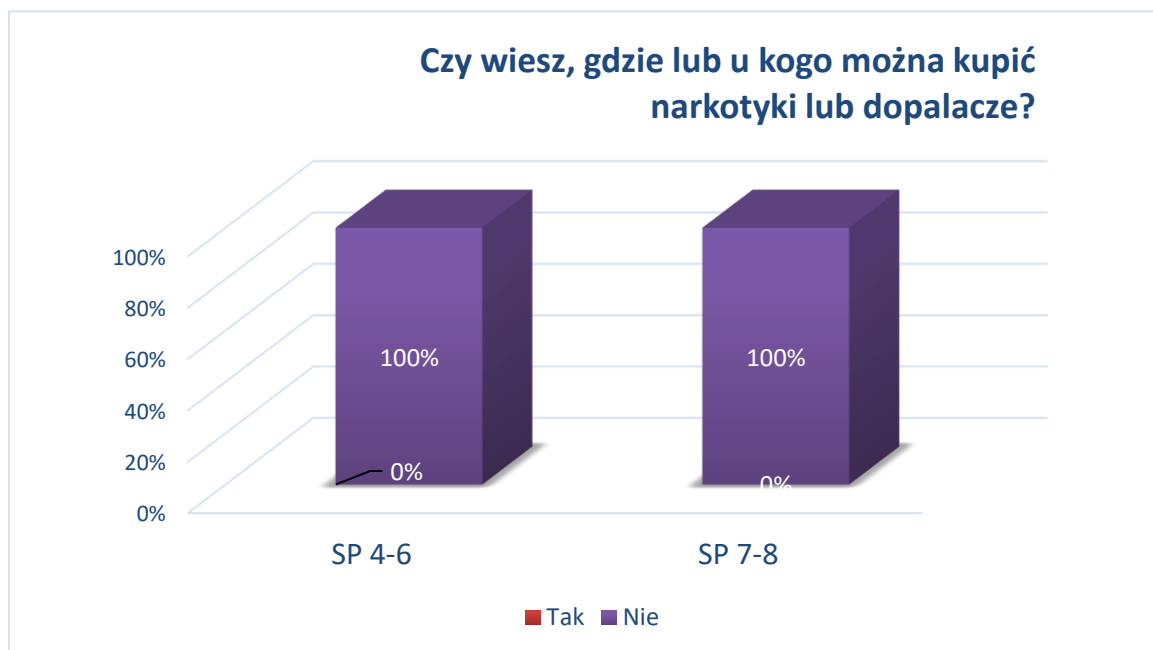

Wykres 41. Częstotliwość przyjmowania narkotyków / dopalaczy

Poniższe wykresy przedstawiają wiedzę na temat źródeł pozyskiwania narkotyków oraz subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Żaden z badanych nie zadeklarował wiedzy na temat źródeł, w których można nabyć tego typu środki psychoaktywne.**

Wykres 42. Wiedza, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze

Zdecydowana większość badanych deklaruje, że nie wie czy zakup narkotyków w ich środowisku należy do łatwych (4-6 SP – 91%; 7-8 SP – 93%). Pozostali badani uważają, że jest to bardzo trudne lub raczej trudne do zrealizowania w ich społeczności lokalnej.

Wykres 43. Ocena trudności zakupu narkotyków / dopalaczy

POSTAWY WOBEK SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej. Młodzi ludzie w gminie Siemkowice mają wysoką świadomość szkodliwości przyjmowania substancji psychoaktywnych. Warto jednak zauważyć, że pojawia się grupa uczniów, którzy posiadają jeszcze destruktywne przekonania w tym temacie - 29% uczniów SP 4-6 i 27% SP 7-8 wskazało, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Niedoceniana jest również szkodliwość dopalaczy oraz spożywania alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia.

Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	16%	13%	22%	49%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	4%	8%	10%	78%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	67%	3%	4%	26%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	1%	0%	5%	94%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	13%	4%	9%	74%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	3%	3%	15%	78%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	0%	4%	96%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	71%	9%	2%	18%

Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	6%	1%	10%	83%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	2%	3%	11%	84%

Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	7%	20%	10%	63%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	5%	5%	20%	71%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	77%	13%	2%	7%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	0%	0%	13%	87%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	5%	13%	73%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	1%	2%	4%	93%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	1%	0%	7%	91%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	83%	6%	1%	10%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5%	1%	7%	87%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	1%	2%	16%	80%

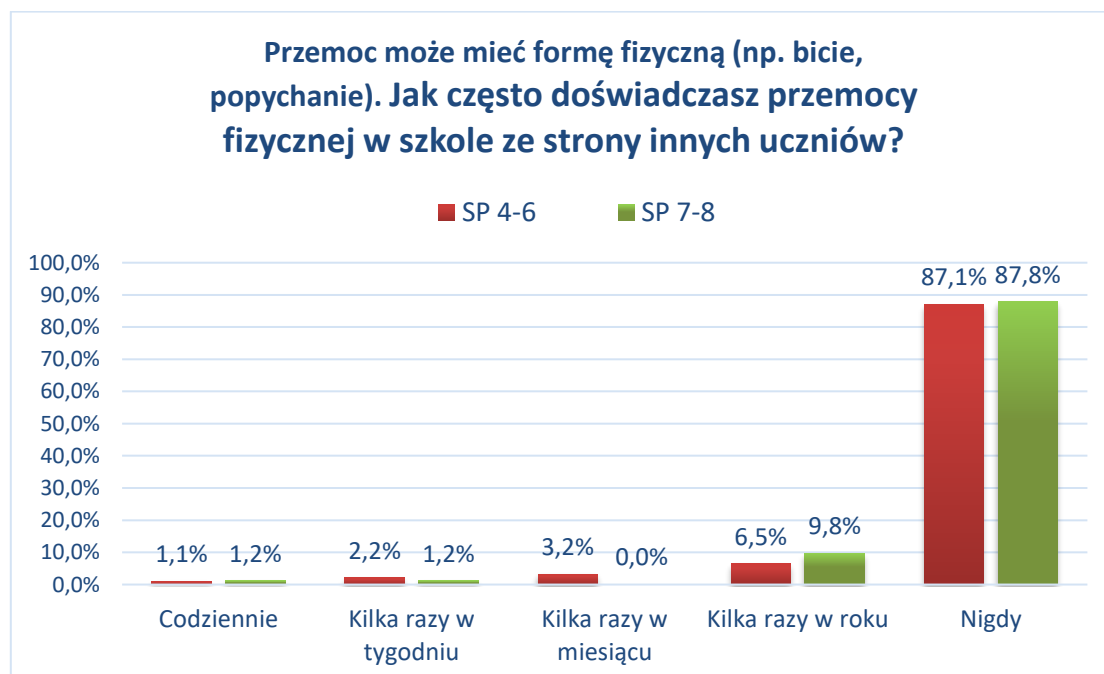
PRZEMOC W SZKOLE

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w gminie Siemkowice pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

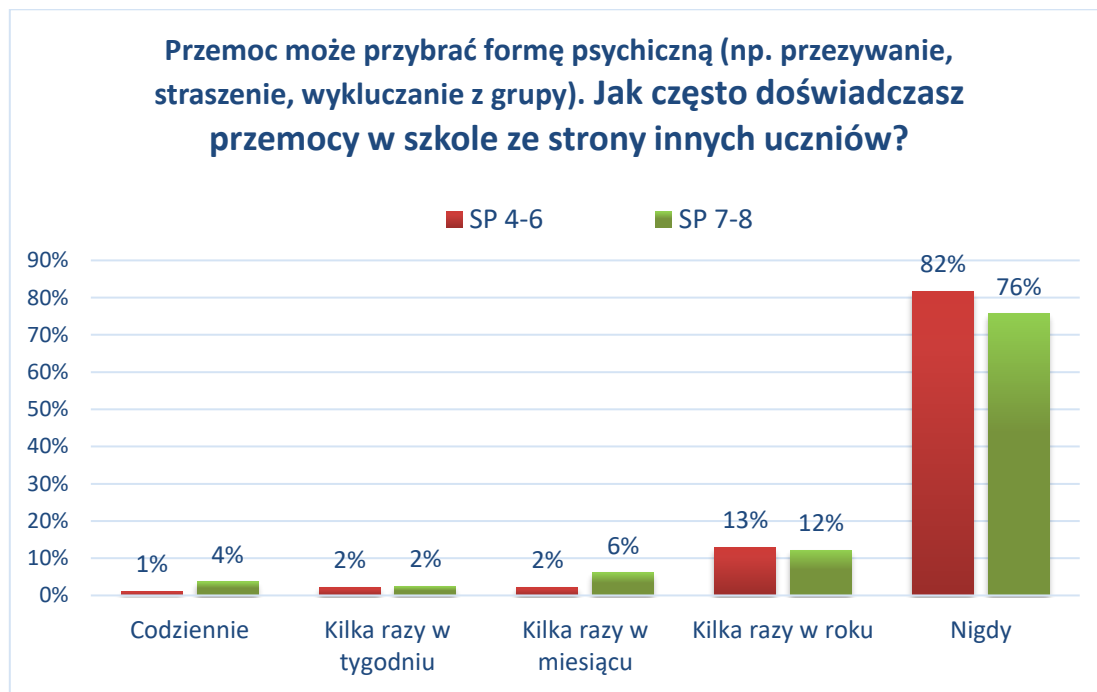
Uczniowie w większości nie doświadczają przemocy fizycznej w szkole (SP 4-6 – 87%; SP 7-8 - 88%). Jeśli takie sytuacje mają miejsce to według badanych zdarza się to kilka razy w roku (SP 4-6 – 7%; SP 7-8 - 10%). Niepokoić mogą pojedyncze odpowiedzi dotyczące doświadczania tego typu nękania codziennie lub kilka razy w tygodniu.

Wykres 44. Częstotliwość doświadczania przemocy fizycznej w szkole

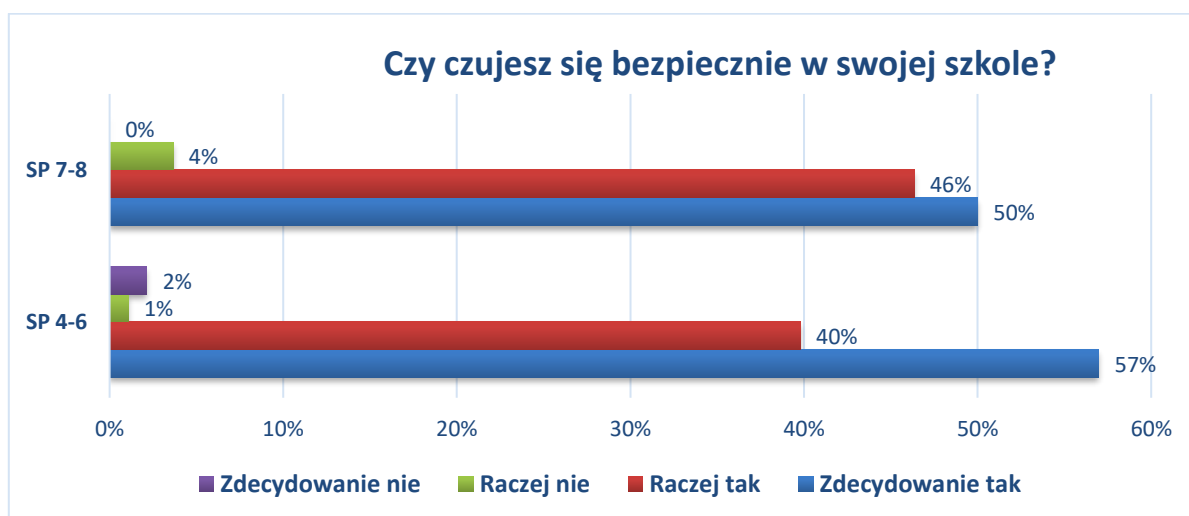
Również odpowiedzi dotyczące doświadczania przemocy psychicznej, najczęściej pojawiają się kilka razy w roku (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 12%). Częściej doświadcza takiej przemocy 5% młodszych uczniów i 12% ich starszych kolegów.

Wykres 45. Częstotliwość doświadczania przemocy psychicznej w szkole

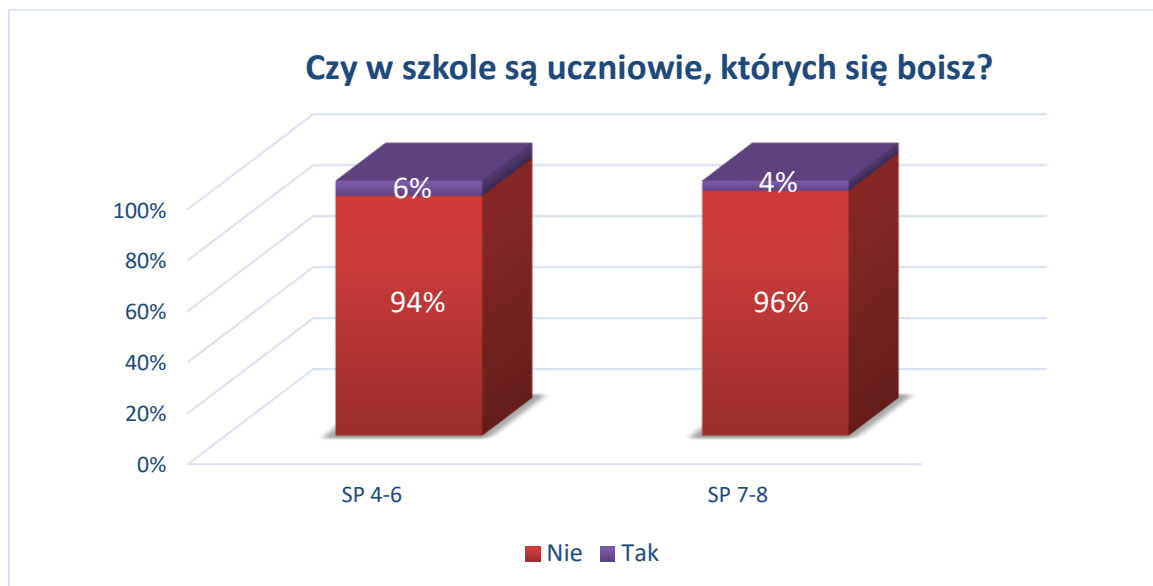
W następnym pytaniu nawiązaliśmy do poczucia bezpieczeństwa w szkole. Jak się okazało zdecydowana **większość uczniów czuje się w swojej szkole bezpiecznie** (SP 4-6 - 97%; SP 7-8 - 96%).

Wykres 46. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole

W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. Stosunkowo niewielka grupa - **6% uczniów klas młodszych** i **4% uczniów klas starszych** - przyznała, że są uczniowie, których się boją.

Wykres 47. Obawa przed innymi uczniami

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że **w szkołach obecny jest zwyczaj „chrztu” uczniów prawdopodobnie nie istnieje** – żaden z uczniów nie zadeklarował, że wie o tego typu zachowaniach prześladowania młodszych kolegów.

Wykres 48. Prześladowanie najmłodszych uczniów

CELE, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

CELE GŁÓWNE PROGRAMU

Niniejszy Program przewiduje dwa główne cele do osiągnięcia:

I cel główny: ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Siemkowice oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

II cel główny: ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z używania środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Siemkowice oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE, DZIAŁANIA I WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

W poniższej tabeli przedstawiono cele szczegółowe zaplanowane do realizacji w ramach celów głównych, a także działania, które mają posłużyć urzeczywistnieniu założonych celów oraz przypisane im wskaźniki ilościowe, jakie należy wziąć pod uwagę przy prowadzeniu monitoringu i ewaluacji niniejszego Programu oraz oceny efektywności Programu, zgodnie z zasadami przewidzianymi w dwóch ostatnich rozdziałach.

Tabela 17. Cele szczegółowe zaplanowane do realizacji w ramach celów głównych

I Cel główny: ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Siemkowice oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.		
I Cel szczegółowy: Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	zapewnienie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy;	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość środków przeznaczonych na funkcjonowanie ośrodków terapii uzależnień • Czas oczekiwania na terapię • Liczba wykwalifikowanej kadry • Rodzaje programów terapeutycznych
2.	nawiązanie współpracy z Poradnią Odwykową i Klubem Abstynenta w Pajęcznie w zakresie udzielania fachowej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć; • Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną
3.	monitorowanie problematyki alkoholowej na terenie gminy;	<ul style="list-style-type: none"> • Sporządzenie raportu z ewaluacji Programu
4.	Prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób podejmujących dobrowolnie leczenie odwykowe
5.	Prowadzenie konsultacji, udzielanie porad i informacji na temat leczenia uzależnień oraz w razie wystąpienia takiej potrzeby udzielanie telefonicznych konsultacji i pomocy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych konsultacjami, • Liczba godzin przeprowadzonych konsultacji, udzielonych porad i informacji.
II Cel szczegółowy: Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie rozmów z osobami, u których występuje problem alkoholowy oraz podejmowanie działań zmierzających do poddania się tych osób leczeniu – prowadzenie zajęć terapeutycznych lub psychoedukacyjnych; • prowadzenie zajęć dla osób współuzależnionych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych rozmów, • Liczba osób, z którymi przeprowadzono rozmowy. • Liczba godzin przeprowadzonych zajęć.
2.	podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, szczególnie wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny;	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydanych orzeczeń, • Liczba wykonanych badań i sporządzonych opinii biegłych psychologa i lekarza psychiatry w przedmiocie uzależnienia od alkoholu
3.	udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z problemami alkoholowymi;	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba godzin udzielonych konsultacji; • Liczba zapewnionych godzin konsultacji;

		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, które skorzystały z konsultacji; • Liczba specjalistów udzielających porad;
4.	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc rzeczowa lub finansowa dla dzieci z rodzin alkoholików udzielana przez GOPS; • dofinansowanie obozów dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym prowadzonych według określonego programu terapeutycznego przez specjalistów w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość środków przeznaczonych na pomoc rzeczową i finansową; • Liczba zorganizowanych obozów, liczba uczestniczących dzieci
III Cel szczegółowy: Prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz programów w zakresie alternatywnych form spędzania czasu wolnego (w szczególności zajęcia pozalekcyjne, wycieczki, kolonie „Zielone Szkoły”, mityngi sportowe);	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów; • Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych • Liczba wycieczek, kolonii, mityngów i innych działań • Wysokość środków przeznaczonych na organizację działań i zakup potrzebnego sprzętu • Liczba uczestników działań
2.	organizowanie konkursów o tematyce związanej ze szkodliwością i skutkami ubocznymi nadużywania alkoholu (zakup nagród indywidualnych i zbiorowych);	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba konkursów; • Liczba zgłoszonych prac konkursowych • Wysokość środków przeznaczonych na zakup nagród.
3.	organizowanie odczytów, prelekcji;	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba odczytów, prelekcji; • Liczba uczestników.
4.	<ul style="list-style-type: none"> • zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszury, ulotki, fachowa literatura, prezentacje) związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, • dystrybucja ww. materiałów z podmiotami współpracującymi w realizacji nin. Programu (np. GOPS, placówki oświatowe, parafia, ośrodek zdrowia, przedszkole). 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i nakład zakupionych materiałów; • Wysokość środków na zakup materiałów; • Liczba punktów, w których dystrybuowano materiały.
5.	zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu i wyposażenia niezbędnych do placówek oświatowych prowadzących programy profilaktyczne.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba/nakład zakupionych pomocy dydaktycznych, sprzętu i wyposażenia; • Wysokość środków na zakup pomocy dydaktycznych, sprzętu i wyposażenia; • Liczba placówek oświatowych, w których dystrybuowano materiały.

IV Cel szczegółowy: Wspomaganie działalności świetlic wiejskich, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	finansowanie opisanych w ofercie składanej do gminy przedsięwzięć z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowanych przez instytucje i organizacje pozarządowe;	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość przeznaczonych środków finansowych; • Liczba zgłoszonych i zrealizowanych przedsięwzięć • Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, które zgłosiły oferty i otrzymały dofinansowanie
2.	Wspomaganie świetlic wiejskich, stowarzyszeń i innych podmiotów zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy, w tym m.in. organizacja lub finansowanie udziału w szkoleniach, konferencjach, wykładach, forach.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń; • Liczba innych wydarzeń, • Liczba uczestniczących w szkoleniach przedstawicieli społeczności lokalnych zaangażowanych w działania profilaktyczne i naprawcze oraz członków GKRPA/GOPS
3.	sfinansowanie lub dofinansowanie zakupu materiałów i sprzętu niezbędnego do realizacji programu realizowanego przez instytucje, stowarzyszenia oraz środowiska wzajemnej pomocy w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Mogą to być działania związane z: profilaktyką i pracą z grupami ryzyka, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość przeznaczonych środków finansowych; • Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, które otrzymały dofinansowanie; • Liczba zakupionych materiałów i sprzętu.
V Cel szczegółowy: Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 (1) i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń.		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	Podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim lub nietrzeźwym, na kredyt, pod zastaw oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przypadków naruszenia zakazów, • Liczba interwencji, • Liczba postępowań sądowych z udziałem przedstawicieli GKRPA w charakterze oskarżyciela publicznego
2.	Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych kontroli, • Liczba skontrolowanych punktów sprzedaży.
VI cel szczegółowy: Zapewnienie możliwości działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Siemkowice		
Lp.	Działanie	Wskaźniki
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie warunków do pracy GKRPA, Zespołu Interwencyjnego, grup roboczych i zespołów 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań GKRPA, Zespołu Interwencyjnego, grup roboczych i zespołów problemowych;

	<p>problemowych (w zakresie nieobjętym innymi działaniami w Programie)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wynagrodzenia dla członków GKRPA • Obsługa administracyjna i lokalowa, pokrywanie wszelkich kosztów działań GKRPA przewidzianych prawem • Szkolenia dla członków GKRPA, Zespołu Interwencyjnego, grup roboczych i zespołów problemowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń;
<p>II Cel główny:</p> <p>Ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z używania środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Siemkowice oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.</p>		
<p>I Cel szczegółowy:</p> <p>Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, w szczególności poprzez podjęcie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej dla dzieci i młodzieży w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii</p>		
Lp.	Działania	Wskaźniki
1.	<ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie spotkań, prelekcji, warsztatów dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią wśród dzieci i młodzieży w szkołach z terenu gminy Siemkowice, zwiększających wiedzę na temat środków odurzających, negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych; • prowadzenie spotkań nastawionych na rozwijanie osobowości młodego człowieka w kierunku nabywania umiejętności radzenia sobie z problemami i presją otoczenia; • dofinansowanie spektakli dla dzieci i młodzieży o tematyce związanej z przeciwdziałaniem narkomanii; • dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych z zakresu tematyki narkotykowej dla kadry pedagogicznej terenu Gminy Siemkowice; 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych spotkań, prelekcji, warsztatów; • Liczba uczestników • Wysokość przeznaczonych środków • Liczba spektakli • Liczba szkoleń i kursów specjalistycznych
2.	<p>upowszechnianie materiałów (książki, plakaty, ulotki, broszury, filmy) związanych z tematyką antynarkotykową;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i nakład materiałów • Liczba punktów dystrybucji materiałów
3.	<p>dofinansowanie form czynnego wypoczynku: rajdy, wycieczki, festyny;</p> <p>promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez imprezy o charakterze rozrywkowym (festyny, wycieczki krajoznawcze), sportowym itp. Dla dzieci i młodzieży, których celem jest propagowanie zdrowego trybu życia wolnego od nałogów;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych wydarzeń • Liczba uczestników wydarzeń • Wysokość przeznaczonych środków

	prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach z terenu gminy Siemkowice;	
4.	organizowanie lub udział w debatach i kampaniach profilaktycznych na temat przeciwdziałania narkomanii z udziałem przedstawicieli Gminy, nauczycieli, rodziców.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych debat i kampanii • Liczba uczestników
II cel szczegółowy: Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem		
Lp.	Działania	Wskaźniki
1.	<ul style="list-style-type: none"> • upowszechnianie informacji dotyczącej adresów instytucji i miejsc, gdzie można skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej w konkretnych sytuacjach życiowych – informator, ulotki; • informowanie społeczności lokalnej o możliwości podjęcia leczenia odwykowego i uzyskaniu pomocy specjalistycznej w tym zakresie (adresy, telefony); • zapewnienie pomocy w dotarciu do placówek leczenia odwykowego w zakładach opieki zdrowotnej na terenach innych gmin; • utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z poradnią uzależnień oraz ośrodkami terapeutycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i nakład materiałów informacyjnych; • Liczba kampanii informacyjnych
III Cel szczegółowy: Udzielanie pomocy psychologicznej osobom uzależnionym, rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integracja tych osób ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego		
Lp.	Działania	Wskaźniki
1.	zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla członków rodzin, w których występuje problem uzależnienia od narkotyków poprzez nawiązanie współpracy z psychologiem, terapeutą.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin i osób, którym udzielono porady; • Liczba godzin porad (zapewniona i zrealizowana) • Liczba zatrudnionych specjalistów (w przeliczeniu na etaty),
IV Cel szczegółowy: Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii		
Lp.	Działania	Wskaźniki
1.	wspieranie działalności organizacji pozarządowych przeciwdziałających narkomanii, propagujących nowy styl życia;	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych, którym powierzono zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii i promocji zdrowego stylu życia • Wysokość przyznanych środków

		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba beneficjentów działań organizacji pozarządowych
2.	Współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych m.in. poprzez kontrolę miejsc narażonych na działalność dealerów narkotykowych – głównie szkół.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych kontroli miejsc; • Liczba wspólnie poprowadzonych działań profilaktycznych.

REALIZATORZY, PRZEWIDYWANE EFEKTY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM

Realizatorami Programu są:

- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemkowicach**, działająca w oparciu o Regulamin Organizacyjny określający zasady funkcjonowania;
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej** – jednostka budżetowa Gminy Siemkowice – w zakresie koordynowania Programu;

Program może być realizowany we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy w Siemkowicach oraz jednostkami organizacyjnymi Gminy Siemkowice, będącymi dysponentami środków finansowych na realizację powierzonych zadań,
- szkołami, przedszkolami i innymi placówkami oświatowymi,
- placówkami służby zdrowia,
- podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych,
- policją,
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

W szkołach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna, wdrażane są także programy wczesnej interwencji dla rodziców. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych oraz interwencyjnych, szkoły współpracują z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Instytucje i organizacje pozarządowe realizują pozalekcyjne, środowiskowe programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie dla dzieci i młodzieży.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Za udział w pracach komisji członkowie otrzymują zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości 150 zł brutto. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na liście obecności z posiedzeń Komisji.

Ponadto przewiduje się zwrot kosztów za użycie własnego środka transportu w związku z czynnościami na rzecz pracy w GKRPA (m.in. w związku z kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestnictwem w szkoleniach, uczestnictwem na posiedzeniach sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego). Zwrot kosztów przejazdu następować będzie na podstawie polecenia służbowego – delegacji, wydanej przez Wójta Gminy Siemkowice, potwierdzonego przez instytucję, do której został oddelegowany członek GKRPA. Zwrot kosztów naliczany będzie według następującej zasady: 1) 0,40 zł dla samochodu o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ za przejechany kilometr; 2) 0,70 zł dla samochodu o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ za przejechany kilometr.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Siemkowice pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). W roku 2021 dochody te zostały zaplanowane **w wysokości 48.000,00 zł.**

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też realizatorów i partnerów Programu

Środki finansowe, przeznaczone na wynagrodzenia oraz koszty związane z pracą Komisji (delegacje, materiały biurowe, usługi), członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kadry niezbędnej dla realizacji programu pochodzić będą z funduszu utworzonego dla rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Siemkowice.

PRELIMINARZ WYDATKÓW NA 2021 ROK

Preliminarz wydatków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemkowicach na 2021 r. prezentuje się następująco:

1. Zwalczanie narkomanii	1.000,00 zł
2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi	47.000,00 zł w tym:
- wynagrodzenia bezosobowe	9.600,00 zł;
- zakup materiałów i wyposażenia	6.500,00 zł;
- zakup usług pozostałych (pomoc terapeutyczna, badania lekarskie, szkolenia)	29.900,00 zł;
- podróże służbowe	1.000,00 zł.

PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków nadużywania alkoholu.
2. Zwiększanie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z ograniczaniem alkoholizmu na terenie gminy.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.
4. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.
5. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy wobec skutków używania substancji psychoaktywnych.
6. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym od narkotyków.
7. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia

WSKAŹNIKI MONITORINGU I EWALUACJI WDRAŻANIA PROGRAMU, MIERNIKI EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU ORAZ ZASADY SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO

W celu bieżącego monitorowania działań podjętych w ramach Programu wszystkie podmioty zaangażowane we wdrożenie celów Programu będą przekazywały co kwartał do GOPS w Siemkowicach dane w sprawie realizacji wskaźników powiązanych z działaniami organizowanymi w ramach Programu zgodnie ze swoją właściwością statutową.

Każda jednostka, która jest odpowiedzialna lub jest partnerem w realizacji celów niniejszego Programu sporządzi do końca stycznia 2022 roku sprawozdanie z realizacji wyżej wymienionych działań w ramach Programu wraz ze wskazaniem osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazane zostaną niezwłocznie po ich sporządzeniu do jednostki koordynującej czyli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemkowicach, który po ich analizie przygotowuje i przedstawi Wójtowi zbiorcze sprawozdanie końcowe z realizacji programu.

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu, będące integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego, zostanie przedstawione Radzie Gminy Siemkowice przez Wójta Gminy Siemkowice do 31 marca 2022 r.

Ewaluacja końcowa Programu zostanie przeprowadzona w ostatnim kwartale 2021 roku, a jej wyniki będą punktem wyjścia do opracowania nowego Programu oraz ewentualnej aktualizacji na następne lata strategii rozwiązywania problemów społecznych. Końcowa ewaluacja Programu umożliwi ocenę skuteczności prowadzonych przez gminę działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, a co za tym idzie – planowanie efektywnych działań w tym zakresie.

Przeprowadzeniu ewaluacji końcowej posłużą dwie grupy wskaźników: ilościowa i jakościowa.

Podstawą ewaluacji ilościowej będzie analiza danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów włączonych w realizację Programu. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Natomiast ewaluacja jakościowa będzie polegała na ocenie następujących wskaźników:

- **wydajność** (czy nakład pracy oraz środków finansowych zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- **efektywność** (czy podjęte kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych?),
- **trafność** (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji zarówno ilościowej, jak i jakościowej są:

- ocena zasobów pomocy społecznej;
- sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemkowicach;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Siemkowie;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- sprawozdanie z realizacji Rocznej Programu Współpracy Gminy Siemkowie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Dokonanie ewaluacji Programu może zostać zlecone przez gminę Siemkowie podmiotowi zewnętrznemu.

Miernikiem efektywności realizacji zadań podjętych w ramach Programu będzie analiza porównawcza danych liczbowych. Zestawieniu będą podlegać dane uzyskane w wyniku ewaluacji wdrożenia działań przyjętych w niniejszym Programie w roku 2021 oraz dane opisujące stan realizacji w gminie Siemkowie analogicznych działań za 3 poprzednie lata.

Dodatkowy – z uwagi na znaczny stopień subiektywizmu – **miernik efektywności realizacji Programu** mogą stanowić oceny stopnia wdrożenia i przydatności poszczególnych działań wyrażone w toku wywiadu pogłębionego, jaki zostanie przeprowadzony z przedstawicielami jednostek zaangażowanych w realizację Programu (w szczególności reprezentantów GOPS, GKRPA i Zespołu Interwencyjnego).

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	10
Tabela 2. Powody przyznawania pomocy społecznej.....	11
Tabela 3. Podstawowa działalność KRPA w l. 2017-2019	13
Tabela 4. Działania podejmowane przez KRPA.....	14
Tabela 5. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu w l. 2016-2018	16
Tabela 6. Ilość interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu (Straż Miejska)	16
Tabela 7. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	17
Tabela 8. Artykuł Kodeksu karnego. Kwalifikacja prawna przypadków	18
Tabela 9. Liczba procedur rozpoczętych w związku z procedurą „Niebieskich Kart”	19
Tabela 10. Szkolenia dla pracowników KRPA, MOPS, Świetlic itp.....	21
Tabela 11. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców	23
Tabela 12. Przekonania dotyczące spożywania alkoholu	29
Tabela 13. Przekonania dotyczące przemocy w rodzinie	39
Tabela 14. Liczebność grup badanych.....	52
Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 4-6	65
Tabela 16. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach SP 7-8	66
Tabela 17. Cele szczegółowe zaplanowane do realizacji w ramach celów głównych	72
Wykres 1. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.....	11
Wykres 2. Struktura odbiorców pomocy społecznej wg aktywności zawodowej	12
Wykres 3. Ilość respondentów	22
Wykres 4. Wiek inicjacji alkoholowej.....	25

Wykres 5. Częstotliwość spożywania alkoholu	26
Wykres 6. Standardowe porcje z alkoholem wypijane w trakcie typowego dnia picia	27
Wykres 7. Ocena ilości sklepów i lokali z alkoholem w okolicy	27
Wykres 8. Znajomość osób, które stosują substancje odurzające	30
Wykres 9. Substancje odurzające przyjmowane przez osoby znane osobiście lub „ze słyszenia” w środowisku mieszkańców.....	31
Wykres 10. Wiedza mieszkańców o tym, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze	32
Wykres 11. Znajomość osób uzależnionych od leków.....	33
Wykres 12. Przekonania dotyczące wychowania.....	35
Wykres 13. Wiedza o osobach doświadczających przemocy w rodzinie.....	37
Wykres 14. Wiedza o miejscach, gdzie ofiara przemocy w rodzinie może uzyskać pomoc.....	37
Wykres 15. Wiedza a szkodliwości alkoholu w piwie i w wódce.....	41
Wykres 16. Opinie o dostępności do alkoholu.....	42
Wykres 17. Osoby pijące alkohol a bezpieczeństwo	42
Wykres 18. Opinie o dostępie do alkoholu osób nieletnich	43
Wykres 19. Spożywanie alkoholu a trudne sytuacje życiowe	44
Wykres 20. Prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu.....	44
Wykres 21. Cięża a spożywanie alkoholu	45
Wykres 22. Opinie o możliwości dostępu do alkoholu osób nieletnich	46
Wykres 23. Opinie o ilości punktów sprzedaży alkoholu w okolicy.....	46
Wykres 24. Częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nieletnie.....	47
Wykres 25. Częstotliwość spożywania alkoholu w obrębie sklepu.....	48
Wykres 26. Częstotliwość nieprzyjemnych zajęć w obrębie sklepu.....	48

Wykres 27. Częstotliwość wzywania policji/straży miejskiej w związku z nieprzyjemnymi zajściami w obrębie sklepu.....	49
Wykres 28. Sprzedaż alkoholu osobie nieletniej	49
Wykres 29. Sprawdzanie pełnoletności osoby nieletniej.....	50
Wykres 30. Opinia o funkcjonowaniu kontroli sprzedaży alkoholu.....	50
Wykres 31. Zaufanie do rodziców/opiekunów w sytuacji zagrożenia	53
Wykres 32. Zaufanie do nauczycieli w sytuacji zagrożenia.....	54
Wykres 33. Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów.....	55
Wykres 34. Okoliczności inicjacji alkoholowej wśród uczniów	56
Wykres 35. Częstotliwość picia alkoholu wśród uczniów	57
Wykres 36. Rodzaj spożywanego alkoholu.....	58
Wykres 37. Ocena trudności zakupu alkoholu przez nieletnich	59
Wykres 38. Pierwszy kontakt z narkotykami lub dopalaczami.....	60
Wykres 39. Okoliczności inicjacji narkotykowej.....	61
Wykres 40. Rodzaje przyjmowanych substancji psychoaktywnych	62
Wykres 41. Częstotliwość przyjmowania narkotyków / dopalaczy.....	63
Wykres 42. Wiedza, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze	64
Wykres 43. Ocena trudności zakupu narkotyków / dopalaczy	64
Wykres 44. Częstotliwość doświadczania przemocy fizycznej w szkole.....	67
Wykres 45. Częstotliwość doświadczania przemocy psychicznej w szkole	68
Wykres 46. Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkole	68
Wykres 47. Obawa przed innymi uczniami.....	69
Wykres 48. Prześladowanie najmłodszych uczniów	70